Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian • Redacția și Administratia: București I, Str. Domnița Anastasia, 16 • Telefon: 3.76.05

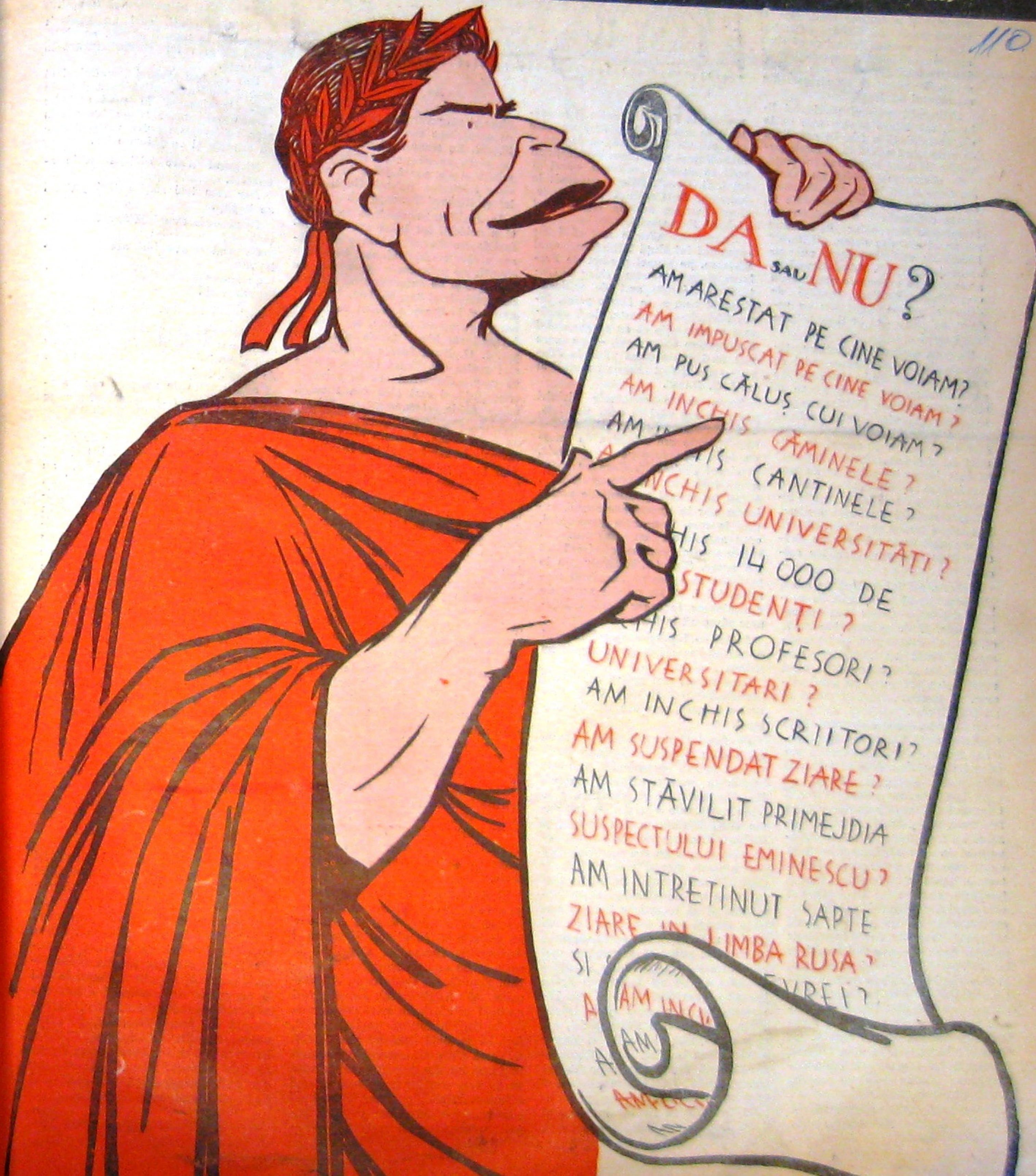

SINISTRA TRINITATE

Am pomenit în articolul trecut o infimă parte din fărădelegile lui Guță, sinistrul cabotin prăbușit dela guvern într'un hal încă necunoscut în această Românie a tuturor toleranțelor și a tuturor răbdărilor. O infimă parte, da. Fiindcă ar trebui să scriem volume întregi ca să enumerăm fărădelegile, asasinatele și jafurile fără precedent ale acestui aventurier țâșnit ca un strigoiu din mormântul lui Duca.

„Viitorul", organul partidului liberal, mă înjură pentru asta ca la ușa cortului. Și o face în neputință de a desminți o iotă din faptele pomenite de mine în sarcina lui Guță.

Să observ mai întâiu un lucru: din toate injuriile, pe care, bunăoară, le putea găsi gata formulate în gazeta naționalistă a d-lui Dragoș Manoilescu sau chiar în recentul roman al aceluiaș domn, „Viitorul" liberal nu utilizează decât una: pe aceea de „bulgar". Adică tocmai pe aceea care se aruncă de aproape un veac familiei Brătianu, socotită de adversari, — pe drept sau pe nedrept, nu știu — că ar fi de origine bulgărească.

Eu, prin neamul meu milenar țărănesc, n'am nimic aface nici cu sângele nici cu limba vecinilor de peste Dunăre, dar mi se spune că într'adevăr numele Brătianu e pur bulgăresc și vine dela cuvântul Brat, care ar fi însemnând frate. Prin urmare, injuriindu-mă cu epitetul de „bulgar", ziarul „Viitorul" își bate joc nu de mine, ci de marea familie a Brătienilor, care a jucat un rol atât de important în alcătuirea statului românesc modern. Dar asta e treaba partidului liberal. Nu eu sânt dator să apăr pe Brătieni împotriva propriilor lor epigoni.

Pentru a mă înjura însă pe mine, „Viitorul" ar fi putut găsi în propria lui colecție epitete ceva mai răsunătoare. E de mirare, bunăoară, că, pentru numitul ziar, eu n'am rămas azi decât un „bulgar" care vreau să ies „din anonimat", când acum patru ani eram cu totul altceva. Și anume: „asasinul moral al lui I. G. Duca".

Intr'adevăr, din momentul când trinitatea Guță Tătărăscu, Ion Inculeț și Richard Franasovici mi-a suprimat Calendarul și m'a introdus în beciurile fortăreței Jilava, eu n'am fost pentru ziarul Viitorul timp de trei luni și jumătate cât am fost ținut acolo, decât „asasinul moral al lui I. G. Duca". N'a fost o singură zi în care oficiosul liberal să nu fi repetat această criminală calomnie. Exact în aceleași trei luni și jumătate, censura lui Guță n'a dat voie absolut niciunui ziar și nici măcar vreunei reviste literare să-mi scrie altfel numele decât însoțit de epitetul omeric „asasinul moral al lui I. G. Duca". Mai mult decât atât, în ziua când se începea marele proces al Gărzii de Fier la Consiliul de război, un deputat liberal, un armen încetățenit după război, Arțibur Hasnavorian, om de casă al lui Guță Tătărăscu, repeta dela tribuna parlamentului aceeași criminală calomnie pe seama mea de „asasin moral al lui I. G. Duca".

Și mai mult decât atât: Richard Franasovici, jidan din Serbia, aclimatizat la Turnul Severin și încetățenit în anul 1911, plătise cu câte trei mii de lei pe câțiva legionari mehedințeni și le luase declarații în scris că eu sânt „asasinul moral al lui I. G. Duca". Băieții au venit la judecată, la Consiliul de război, și au divulgat această crimă a lui Richard Franasovici.

Culmea culmilor a fost că însuș cumnatul lui Guță Tătărăscu, unul Sfetescu, pe atunci prefect de Prahova, și apoi dat afară chiar de Guță, fiindcă furase zeci de milioane și, prost cum e, se lăsase prins, însuș Sfeterisescul acesta, deci, smulsese o declarație că eu cu generalul Cantacuzino Grănicerul, — pe care nici nu-l cunoscusem până la Jilava, — am fi fost „asasinii morali ai lui I. G. Duca".

Toate aceste criminale ticluiri pentru a mă vârî în ocnă pe viață, inspirate din umbră de banditul Ion Inculeț, care era ministru de interne, erau reproduse pe larg, zilnic, în ziarul „Viitorul". Ceea ce a întrecut însăși marginea perversității, a fost un articol publicat de acelaș infam ziar în ajunul procesului, articol în care, în numele guvernului, erau amenințați cu exterminarea câțiva avocați, cari se oferiseră să mă apere. Ziarul „Viitorul" nu le permitea să apere pe „asasinul moral al lui I. G. Duca" și-i acuza de complicitate la omor dacă îndrăznesc să apară la bară.

Astăzi — îngrozitoare schimbare! — asasinul moral de ieri a rămas un simplu „bulgar"!

Dece nu-mi mai spune „Viitorul" „asasinul moral al lui I. G. Duca"? Iată o enigmă, care rămâne de deslegat!

Deocamdată nu e nevoie să spun decât atât: criminala calomnie de asasinat moral, organizată multiplu împotriva mea și difuzată atunci, timp de trei luni și jumătate, prin toate mijloacele oficiale, de trinitatea Guță Tătărăscu, Ion Inculeț și Richard Franasovici, era o diversiune pusă la cale cu cea mai diabolică perversitate. Acești sinistri beneficiari ai mormântului lui I. G. Duca aveau nevoie să abată orice suspiciune și să încordeze atenția publică asupra unui om care, tocmai fiindcă era cunoscută corectitudinea lui morală, putea să alimenteze mai bine diversiunea. Trebuie să recunoaștem că de un asemenea aranjament nu era capabil nici Guță Tătărăscu, pe care nu-l ajuta inteligența, nici Richard Franasovici, care e un fătălău imbecil, ci singur banditul Ion Inculeț, care aducea această artă din subteranele Rusiei țariste, unde își făcuse noviciatul criminal.

Eu trebuia să fie asasinul moral al lui I. G. Duca fiindcă adevărații asasini morali trebuiau să beneficieze și să guverneze în afară de ori ce suspiciune din partea partidului liberal. Eu trebuia să intru la ocnă pe viață ca să poată teroriza România și s'o poată jefui în pace și onor trinitatea infamă Guță, Inculeț și Richard Franasovici.

In realitate, chestiunea întunecată a uciderii lui Duca are două laturi foarte distincte. Una e disperarea acelor tineri legionari cu sânge clocotit de prigoanele groaznic de nedrepte și de exterminarea câtorva camarazi de-ai lor, la Iași, la Constanța și la Giurgiu. Valul de indignare, aduceți-vă aminte, era atât de furios încât ideea fatală plutea în aer. I. G. Duca fusese avertizat de mai multe ori. Toată lumea știa ce va veni. Guvernul era în perfectă cunoștință și mai ales Ion Inculeț, ministrul de interne.

A doua latură e paza persoanei lui I. G. Duca. Această pază cădea exclusiv în sarcina lui Ion Inculeț.

Ei bine, în momentul când I. G. Duca a plecat la Sinaia în audiență de lucru, absolut nici o pază nu s'a organizat în jurul persoanei lui, afară de un agent bătrân și ramolit, Petre Petre, pe care l-am văzut apoi la Consiliul de război, unde n'a fost în stare să îngăime două cuvinte măcar. Asta era toată paza persoanei lui Duca, într'un moment de paroxism al disperării, când toată lumea prevedea un desnodământ fatal! Așa organizase paza Ion Inculeț!

E un amănunt extrem de interesant faptul că, în clipa plecării lui Duca la Sinaia, absolut nimeni din ministerul de interne, unde fostul prim-ministru avea devotați, și absolut nimeni din Siguranța generală și din poliție n'a știut de această plecare — afară de Ion Inculeț!

Am citit în această privință memoriile însemnate clipă cu clipă ale acelei zile, MEMORIILE UNUI FOST MEMBRU AL CABINETULUI DUCA, din care reiese cu o claritate de nesdruncinat această grozăvie.

Și mai sânt încă alte amănunte pe care trinitatea infamă are tot interesul să le uite, dar pe care noi nu trebuie să le uităm. Și anume: declarațiile făcute la Consiliul de război de trei martori, vechi liberali: domnii dr. Costinescu, Anastasescu și Anghelovici. Acești trei martori în afară de orice suspiciune au mărturisit într'un perfect acord, fără să se audă unul pe altul, că I. G. Duca n'a avut absolut nicio pază în jurul lui din partea ministerului de interne, cum ar fi trebuit în acel moment. Prin ei, partidul liberal cel adevărat și-a exprimat revolta împotriva abandonării fostului prim-ministru în brațele revoltei, pe care singur o stârnise.

Laturea aceasta a pazei persoanei lui Duca este absolut inexplicabilă altfel decât în sensul memoriilor pe care eu le-am citit și în sensul declarațiilor celor trei martori, membri marcanți ai partidului liberal.

Cei trei băieți cari au săvârșit fapta zac în muncă silnică pe viață, după propria lor cerere făcută la judecată.

Dar cei trei siniștri beneficiari ai morții lui Duca, adică tocmai aceia cari organizaseră în mod diabolic „asasinatul moral" pe socoteala mea, au terorizat patru ani România cu crimele și cu jafurile lor.

Niciunul n'are nicio meserie avuabilă.

Dar câte trei sânt astăzi putrezi de bogați.

Ce meserie avuabilă are Guță Tătărăscu?

Ce meserie avuabilă are Ion Inculeț?

Ce meserie avuabilă are Richard Franasovici?

Niciunul absolut nici una!

Și totuș ei și-au ridicat palate în acești patru ani și au cumpărat cu zeci și zeci de milioane marea uzină de presă iudaică a Adevărului, ca să aibă unelte de apărare când asasinatele și jafurile li se vor da pe față.

Această sinistră trinitate de aventurieri, cari n'au nimica sfânt și cari sânt capabili de orice crimă, au compromis partidul liberal și au batjocorit marea menire a Brătienilor dându-se drept urmașii lor în politica de „consolidare" a României. Liberalismul brătienist l-au reprezentat printr'o serie de crime și printr'o serie de acte în afară de orice lege, unele disimulate în decrete-legi și cu disprețul total al parlamentului. Sub guvernarea lor a existat orice, afară de respectul legilor și afară de respectul parlamentarismului. Brătienismul a însemnat oricum libertate și respectul persoanei umane; guțo-franaso-inculețismul a însemnat tiranie sângeroasă și sălbăticie împotriva persoanei cetățeanului. Impotriva cetățeanului român și naționalist, dar în profitul permanent al ovreiului și al veneticului. Un aventurier fără țară ca Ion Inculeț și un jidov metec ca Ricard Franasovici, întovărășiți cu un cabotin sforăitor ca Guță, nici nu puteau face altfel.

In istoria țării, partidul liberal își avea locul lui de mare promotor al naționalismului constructiv. Sinistra trinitate, acaparându-l într'un moment tragic, la a cărui producere a contribuit în mod criminal, a pus acest partid într'un conflict iremediabil cu generația tânără a României, care reprezintă cu metode noi și cu spirit nou, aceeași direcție a naționalismului constructiv, inaugurată de marii Brătieni. Și atâta vreme cât Guță Tătărăscu, Richard Franasovici și Ion Inculeț vor figura încă în partidul liberal, crimele lor vor apăsa asupra lui, iar conflictul declarat nu va avea sfârșit.

Nichifor Crainic

Atitudinea noastră față de regimul cuzist

GENERALUL ION ANTONESCU

BLOCUL GENERAȚIEI DELA 1922

A venit la putere naționalismul. A venit prin surprindere. Acesta e cuvântul. De aceea entuziasmul care ar fi trebuit să fie în țară, bucuria aceea delirantă care însoțește întotdeauna schimbările cu caracter revoluționar tălăzuind străzile, a fost mai mult consternare generală.

Nimeni nu se aștepta să avem atât de iute un guvern de dreapta, fiindcă, deși curentul de opinie publică îi era favorabil, dreapta era total nepregătită.

Abia eșite din alegeri, cele două partide naționaliste ale noastre („Fonful românesc" s'a văzut că e o escrocherie!) se pregăteau de odihnă, lăsând în urma lor un câmp de bătălie plin de schilozi și de sânge și o rană adâncă în inima țării îndurerate. Vechea tensiune dintre ele a degenerat într'o penibilă vânătoare electorală în care legionarii alergau după cuziști ca după dropii și viceversa.

Apoi victoria legionară în alegerile de deputați căscase și mai mult prăpastia între cele două tabere înverșunate. Orgolioși de succesul lor, partizanii d-lui Corneliu Codreanu, — tigrii de care-și bate joc Dragoș Poltronpopescu în ultimul său roman — deveniseră absolut intratabili.

Cine mai putea vorbi în condițiile acestea de o unificare a mișcării naționaliste românești? Și cum nimeni nu vedea cum ar putea naționalismul să ia conducerea statului când soldații lui se vrăjmășesc între dânșii, guvernarea dreptei era, pentru orice minte logică, o utopie sau în orice caz o posibilitate nu așa de curândă chiar pentru cei mai optimiști.

Cel mai surprins de soluția aceasta dată crizei recente a fost însuși d. Octavian Goga. Dovadă, graba cu care a trebuit să-și improvizeze primul nucleu ministerial și tatonările ulteriare până la completarea cabinetului, transportând țara într'o atmosferă de damenvals în care portofoliile umblau ele după miniștri. Se pare că mai umblă și azi...

Dar, însfârșit, naționaliștii, grație M. S. Regelui sunt astăzi la guvern. Chemați de un Suveran înțelegător care voește să evite țării sguduirile febrile, ei s'au angajat să aplice un program minimal de salvare națională.

Acum, că miniștrii sunt național-creștini sau că ar fi putut să fie legionari, lucrul nu mai are nici o importanță. Țara, oricine ar fi dânșii, îi așteaptă la lucru. Țara scăpată de sub tirania democrației jefuitoare le-a făcut credit și și-a pus toate nădejdile nu atât în ei ca oameni, fiindcă pe unii îi mai cunoaște ea, cât în ideea națională pe care o reprezintă regimul cel nou. De aceea să fim atenți: compromiterea guvernării actuale ar însemna nu compromiterea unor oameni pe care îi putem simpatiza sau îi putem urî, ci ratarea unui mare moment istoric al naționalismului însuși. Să ferească Dumnezeu Neamul Românesc de această încercare care ar însemna a doua crucificare a lui!

Datoria noastră a tuturor, din toate taberele naționaliste, e să veghem și să ajutăm eforturile guvernului, să împiedicăm refacerea și revenirea regimului nefast din trecut.

Până ieri ne-am criticat și ne-am denunțat unii altora scăderile. Aveam timp pentru asta și vream ca ziua, pe care nimeni n'o putea prevede, să ne găsească purgați. Astăzi, chiar dacă nu putem închide așa ușor rănile trecutului, să ne amintim mai întâiu că suntem toți luptători ai aceleaș cauze, că luptăm de pe aceleași baricade și să ne uităm mai puțin la culoarea cămășii pe care o purtăm. Să punem accentul, fraților, în ceasul acesta greu, pe ceeace ne unește, nu pe ceeace ne desparte.

Dar să nu fim rău înțeleși: nu vrea nimeni de aici onoruri sau friptură. Vrem, de pe pozițiile noastre, să slujim ca și până aci naționalismul. Atât.

O MARE FORȚA MORALA: GENERALUL ANTONESCU

Regimul acesta, căruia i s'au găsit chiar aici filiațiuni gândiriste, — dar i se pot găsi și altele, a adus cu el câteva figuri cunoscute pe care d. Goga le-a tencuit la repezeală cu fard naționalist, și a scos la suprafață multe bronzuri curioase care au socotit că e momentul să se căpătuiască sub pretextul convertirii. Convertirea aceasta de ultimă oră dela democrație la naționalism, afară de unele rari cazuri de conștiință, când actul ruperii din mediul vechiu ar putea să fie consecința unui proces adânc, a unei drame interioare care își aștepta de mult un astfel de desnodământ, fuga aceasta epurească dela un partid la altul, despre care ne vorbesc jurnalele în fiecare zi, este un spectacol desgustător și nu seamănă deloc a revoluție morală.

Impresia aceasta nu e numai a noastră. Intrebați în ceasul ăsta pe oricine și-a legat o nădejde mântuitoare de ideea națională și vă va vorbi la fel.

Dacă regimul actual n'ar avea câteva capete serioase și câteva nume care ne-au sedus de mult, l-am fi confundat foarte ușor cu oricare dintre regimurile trecute. Să fim sinceri: garanția morală a acestui guvern tărcat o dau doi oameni: A. C. Cuza și generalul Antonescu. A. C. Cuza, cu superba lui încăpățânare de o jumătate de secol, reprezintă linia ideologică de pe care guvernul nu s'ar putea abate fără să nu-și periclitezе existența. Căci ce ar mai însemna un cabinet național-creștin numai cu „greutatea" d-lui Potircă și fără girul bătrânului dascăl de naționalism?...

Generalul Antonescu este cellalt pivot pe care se sprijină noul regim. Un mare ostaș, un mare caracter. El e omul nou. Consacrat într'o carieră strălucită care ne amintește ascensiunea autoritară a lui Franco, generalul Antonescu aduce vieții noastre publice exemplul omului care a știut să-și împlinească întotdeauna datoria, și corectivul austerității. A fost umilit de nulități notorii, — el a rămas neclintit și cu fruntea sus. A fost persecutat, el tare pe adevăr și sprijinit pe prietenia unui singur om, Stelian Popescu (ce forță invicibilă este domnilor, cultul prieteniei!) a răspuns mereu cu o disciplină ireproșabilă. Erou sub pânza de foc și de plumb a războiului, și comandant excepțional, generalul Antonescu este nu mai puțin un seducător om de spirit și de cultură.

Nici nu se poate bănui ce causeur captivant se ascunde sub trăsăturile figurii lui prusace și ce poet amorezat de înălțuri scandează în vocea fermă a generalului.

Fiindcă face ski ca un sublocotenent (caligrafiază, niște cristiane extraordinare...), îl voi confisca într'o zi pe pripoarele Predealului și acolo, pe poemul alb al nămeților sper să-l constrâng să-mi mărturisească până la urmă că scrie chiar versuri...

Ordinul de zi prin care anunță acceptarea ministerului apărării naționale și cel adresat oștirii de Anul Nou sunt aspre ca gresia, ca oștașul care le-a semnat și lirice ca imaginația artistului care le-a compus.

Dar câtă adâncime de gândire în ele și ce elegant le îmbracă tunica frazei lapidare!

Sunt un pasionat cititor al literaturei inteligente scrisă de militari și al documentelor de război, dar nu-mi amintesc să fi cetit undeva două lucruri, două proclamații mai frumoase ca acestea, atât de frumoase și de substanțiale că par niște esseuri gândiriste.

Prestigiul intelectual și faima de mare oștean a generalului Antonescu au trecut de mult granițele țării noastre. Numele acesta este astăzi cel mai bun ambasador al României în Europa apuseană și un mit care crește reconfortant peste țară.

BLOCUL GENERAȚIEI DELA 1922

O mișcare populară ajunsă la guvern pierde în mod fatal din privilegiile ei de libertate. Guvernarea rectifică spiritul revoluționar al lozincelor din opoziție și incorporează elementele de avangardă în disciplina oficială de stat. Șefii plutoanelor de șoc devin ca Emilian bărbați de stat cuminți, intransigențele doctrinare confruntate cu realitatea încep a ceda, și teoreticianii loviturei de forță se transformă aproape pe nesimțite în dialecticiani conservatori și ponderați. Răspunderea e cea mai bună frână a entuziasmului revoluționar.

Dar răspunderea guvernării nu trebue să desfigureze mișcarea. Nu trebue mai ales să-i întunece punctele de reper doctrinare, fără de care guvern, mișcare, stat, ar merge anapoda în întuneric, și nu trebue să-i reducă orice dinamism.

„L'essentiel, le seul essentiel est de nous mouvoir, en ligne droite et vite, vers l'objectif" — spune profesorul de naționalism al vremii noastre, Maurras, care s'a dovedit și un mare strateg în „Si le coup de force este posible".

Esențialul unei mișcări, indiferent în ce condițiuni se află ea, e să nu-și piardă ritmul și obiectivul.

Mișcarea cuzistă a ajuns la guvern. De obiectivul ei are cine îngriji: d. A. C. Cuza. Cine îi păstrează cadența? Tineretul. Nu tineretul fripturist, ci acela care vine din marșul lung și greu al anilor de jertfă. Tineretul care a creeat și a crescut mișcarea dela 1922.

Majoritatea cea mare a acestei generații eroice se găsește în afara cadrelor partidului național-creștin, grupată într'un bloc sub șefia doctorului C. Dănulescu, cel care a dirijat începuturile de vâlvătăi ale revoluției antisemite dela 1922 și care cu atâta modestie s'a retras în profesiunea pe care o onorează ca să facă loc altora dincoace.

Dacă acest guvern vrea să păstreze fizionomia naționalistă a mișcării din care a eșit, trebue să-și asigure oricum concursul celor care au făcut această mișcare și au fost la început. Altfel se duc dracului de râpă și program și doctr[illegible] tot.

Al. G[illegible]

URARE

MARELUI VOEVOD MIHAI

Azi Iți urează țara Voevoade să trăești
Și Arhangheli buni să-ți poarte sub zodii pașii tineri,
Pentru slăvita clipă când Auguștii Tăi umeri
Vor duce 'n fața lumii destine românești.

Să fii voinic ca Mircea în lupte fără șir
Aspru ca Ioan Vodă, puternic ca Ștefan,
Ca Decebal de mândru, energic ca Traian
Și înțelept și pașnic ca Vodă-Cantemir.

Pe acelaș drum de cronici să calci mereu și iarăși
Ca Neagoe Voevodul blajin și bun să fii,
Croit ca Mihai-Bravul din aspre vitejii
Și neîndurat ca Țepeș, sau neînfricat ca Rareș!

V. Oprescu-Spineni

O PRESA CARE A FOST RAPUSA

Sânt în istoria noastră, pe lângă marile momente de vijelioasă afirmare, și multe pagini de umilință mare, prilejuite de dușmanii care ne-au stat în coastă.

Trecutul nostru a sângerat deseori și nu odată ne-au scrâșnit dinții pentru nedreptățile ce ni s'au făcut; au fost îngenuncheri și lacrimi, dar toate s'au făcut din vrutul altora care aveau sabie grea și suflet de pradă sub zodia unor vremi mai mult pismașe nouă, decât prietene.

Ne-a fost dat totuși ca cea mai tristă pălmuire s'o suportăm după măreața biruință a întregirii, în epoca în care s'a vorbit mai mult ca oricând despre demnitatea omului și a neamurilor. Legați la ochi și cu brațele în cătușe, a trebuit să privim cu fruntea plecată, atacurile ucigătoare ale israelului, ajuns în țara cârmuitorilor trădători, cel dintâi dascăl al nostru. A fost o vreme de haos și crunte rostogoliri! La masa directoare de unde se modela sufletul unui popor tânăr și i se croiau căile pentru ziua de mâine, acolo unde se cerea conștiința celei mai stricte conservări în duhul tradiției românești, au fost instalați acei vântură lume, asvârliți pe meleagurile noastre, cu o boccea de mizerii, dar cu planuri de cuceriri imperiale.

Nu le fusese de ajuns, că dela negustoria mosoreilor de ață ajunseseră stăpânii industriei și ai comerțului; nu se mulțumiseră cu imensele proprietăți trecute într'o noapte de orgie pe numele lor păgâne și nu le era destul că își arătau dantura de aur oriunde era un loc mai de vază, trebuiau să încalece și sufletul nostru, să ne facă mustrări, să ne arate pe unde să mergem, să ne ordone ce trebue să facem și să ne ardă cu biciul batjocorii când n'am fi consimțit să le fim pe plac.

Presa, presa! acesta a fost supremul ideal către care au mers toate interesele israelului. Și-a chibzuit cu adâncă luciditate când și-a propus să intre în stăpânirea ei. Nici nu-i trebuia un loc mai potrivit pentru o mai totală dominație. De-acolo, dascălul evrei învăța zilnic pe vărul Ion să fie „umanitarist" și să nu întârzie în prejudecăți huliganice, fiindcă altfel n'ar putea avea o linie de contact bunăoară cu inima generoasă a lui Barbusse. Il povățuia să îmbrățișeze pofta de sânge creștin a lui Trotzki, fiindcă de ea se leagă fericirea vieții lui și să schimbe icoana lui Iisus din pereții casei, cu figura demonului roșu. Il inițiia binevoitor în tainele politicii și-i cerea pentru aceste servicii numai inima și pumnul încleștat, încleștat împotriva cui? împotriva steagurilor țării, împotriva altarelor, a lui Dumnezeu și a Tronului.

Pedagogia jidovului ajunsese să fie prețuită mai mult decât orice produs al minții. Guvernanții își corectau gândurile, ba chiar intențiile, și-și potriveau faptele după litera lor. Barometrul vieții politice se mișca după caloriile pe care i le da iudeul din redacția trustului. Acolo se fixa ceeace era permis sau nu să capete pecete oficială. Blumenfeld, Schor, Honigmann și tot neamul lor de vipere și pângăriciuni aveau în buzunarul jiletcii cheia statului român iar în cel depe sold, obrazul neamului. Din destăinuirile d-lui Brătescu-Voinești, scrise în ziarul „Universul", s'a văzut până unde mersese rușinea. Ei erau atotputernicii peste puternicii zilei. Mergeau la Cameră, aranjau câteva afaceri nevinovate cu stăpânii care ieșau la simplul lor pășii val vârtej, scuipau în incină și pe urmă plecau la președinție. Se urinau s'acolo după ce făceau un fleac de gheșeft ș'apoi câteva raite pe la ministere. Peste tot găseau ușile deschise, burțile demnitarilor la pământ și darurile ce li se rezervau din vistieria prăpăditului stat. Aveau state de plată în bugetele tuturor ministerelor și instituțiilor și pentru interesele poporului român, aveau privilegiul atât de scump plătit, de a se plimba cu toate trenurile în fotoliile cele mai elegante și comode.

In vremea asta, flăcăul dela țară cu licență și doctorat, călătorea pe scara vagonului dela a III-a, blestemându-și zilele ce i-au fost date. Iar când tineretul a văzut unde e primejdia și a început s'o arate ca s'o afle biata nație turmentată de atâta democrație, uzinele au deschis atacurile cele mai mârșave împotriva lui.

Viața noastră, a generației care a făcut mișcarea naționalistă, a fost o lungă suferință stârnită de sălbatica ură cu care eram loviți fără încetare. Cuvântului nostru de demnitate românească și cărturărească, i se opunea corul javrelor răsfățate și patima lor ucigașă pentru care manevrau țările zile. N'or fi știind despre aceste lucruri, convertiții ultimului ceas, — pe-atunci vedete ale paginilor sărindărene, — dar cine vrea să știe, să afle că cel mai mare adversar al mișcării de redeșteptare, dușmanul cel mai aprig l-a format organizația formidabilă a presei iudaice. Și nu este fără înțeles faptul că cel dintâi act de violență al studențimii, a fost distrugerea ziarului jidovesc „Mântuirea".

„Dimineața", „Adevărul", „Lupta", „Aurora", „Facla", altele care au venit pe urmă și unele care au pierit poate și prin refuzul conștiinței publice, erau oficioasele vremii, în concubinaj cu toate regimurile și complice la toate actele de teroare săvârșiate împotriva mișcării. Isbucnea, uneori, într'adevăr, furia tineretului în chip de sancțiune, dar atunci se luau toate măsurile de pază și siguranță, pentru a se garanta cea mai desăvârșită libertate iudeilor, ca să-și facă propaganda lor comunistă, să pălmuiască sufletul neamului și să provoace cu injurii puținele conștiințe care credeau pe vremea aceea în soarele rămânesc. Soldații noștri tremurau în nopțile lungi de iarnă la ușa prăvăliei lui Blumenfeld ca să ne poată batjocori în toată voia.

Erau vinovați, de sigur, jidanii, pentru obrăsnicia și îndrăsnelile lor, dar par'că mai vinovați erau complicii care purtau rang de apărători al nației. Ticăloșii aceștia, români de-ai noștri ajunși în scaunele de frunte, ei au legalizat interesele lui Iuda pe pământul străbunicilor, ei au subvenționat degradarea minții unui întreg popor și ne-au ținut în genunchi pentru cea mai tragică umilință pe care socot că a trăit-o neamul meu. Canalii și patroni ai destrăbălării, trădătorii aceștia au închis la arest mândria și demnitatea românească, dând premii de virtute celor care ne-au mușcat de inimă și-au pus dinamită la temelia țării. Lichele și slugi ordinare, cioclii aceștia au vrut să sape mormântul unei bărbății căreia nu-i mai era îngăduită vatra marilor voevozi, ei au dat girul nemerniciei și au impus poporului cu sabia să se închine la șezutul lui Blumenfeld.

Toată mânia sufletului ultragiat de vrășmășia scrisului iudeu, va trebui cândva să cheme la dreaptă răspundere pe toți marii vinovați a ceeace, ieri, era lege sacră împotriva neamului românesc.

Dar a mai fost s'altceva în vremea imensei destrăbălări. Oprimarea se cerea desăvârșită prin ultima monstruozitate: să fie sugrumată presa naționalistă. „Calendarul" a fost strâns de gât, iar conductăorului său, d-lui prof. Nichifor Crainic i s'a interzis să stea de vorbă cu țara. Nu spun aici un lucru nou. Il știe toată lumea, dar nu știu câți s'au întrebat de sensul acestei îngătuiri, într'o epocă în care atotputernicia israelită ne domina cu urgie din coloanele unor jurnale înfiorător de numeroase.

Notați că principiile fundamentale ale epocii și formulele electorilor ei, erau postulatele îndrăcitei democrații cu respectul omului, al libertății scrisului și opiniilor.

Intr'adevăr s'au respectat întocmai aceste postulate, acordându-se o prerogativă specială jidanilor în a se exprima cât mai pornografic și mai în dezacord cu interesele noastre. Indeplineau o funcție ideală în statul teoretizat de d. Mihalache și marele său concurent, d. Gută cel nefast.

Toată această decădere morală, a format stilul oficial, fondul exclusiv al statului român, ajuns prăvălie universală pentru viermarul israelit.

Intrebați-vă dv. acum: după care lege a dreptului de existență națională s'a putut tolera atâta batjocoră și unde s'a arătat dramul de interes al cârmuitorilor pentru neamul în numele căruia guvernau? Când orice scârnav iudeu venit de peste hotare, purta cu el dreptul absolut și miile de avantagii legate de acest sfânt privilegiu, de a ține lecții de pedagogie unui popor cu istoria și tradițiile sale, cu ce fel de inimă au stat falnicii stăpâni la postul de comandă și spre ce viitori îndreptau nava intrată în puterile lor?

Inchiriciți în haina disprețuită a numelui nostru și scuipați cu flegmă jidovească de dimineața până seara, am trăit și noi viață mizerabilă de oameni huliți pentru împlinirea unui tragic destin. Bietele conștiințe pure, rămase cu urechea la șoapta pământului, au făcut cât au putut dar au trebuit să admită jertfa tuturor bucuriilor de viață. A fost vremea martirajului pentru îndrăsneala de a cugeta în duhul părinților.

Și iată că, însfârșit, a bătut și ceasul limitei, când ceva hotăritor avea să se întâmple. Soarta Țării a intrat în mâinile celor pe care îi spurcase veninul și murdăria răsfățaților de ieri. Au venit la putere naționaliștii și au săvârșit cea dintâi dreptate. „Dimineața", „Adevărul" și „Lupta" au fost răpuse cu lovitură voinicească și fără milă. E opera guvernului Octavian Goga și e primul act de curaj săvârșit în istoria noastră dela răsboi și până azi. E cea dintâi îndrăzneală săvârșită pentru neamul acesta și e cu neputință ca ea să nu fi umplut de bucurie sufletele tuturor românilor.

A, cât de simplă era problema! O hotărire s'atât! Simplă într'adevăr și poate și mai simplă, dacă n'ar fi fost puși soldați să facă de gardă lângă closetele lui Scrutator. Ar fi fost atunci o lichidare cu mugete răsunătoare, care ar fi avut și avantajul răsplății ce se cuvenea. Dar trebuia respectat soldatul și misiunea lui sfântă.

Suprimarea ziarelor incendiare, s'a legiferat în câteva minute prin patosul de fericire cu care vestea a fost întâmpinată dela un capăt la altul al țării. Oamenii noștri au dat chiot de viață nouă, ca eroii basmelor când află că a fost răpus smeul.

Și lucrul a fost atât de simplu precum se crede, și totuși atât de eroic! A fost răsturnată o lume de păcate și desfrâu și s'a început întâia reparație a căilor înfundate de duhorile blestematelor jivine. Altele trebue să vie la rând, fiindcă vrem să avem conștiința certă că ne aflăm pe linia desăvârșitelor prefaceri. Altfel, totul ar fi zadarnic.

Ceeace s'a săvârșit astăzi a fost sub oprimarea zilei de ieri; ceeace atunci era cuvânt de autoritate și lege, acum se demască a nu fi fost decât împotriva ființei noastre; lichidarea se cuvine să fie deci energică și să meargă până în străfundurile dureroaselor amintiri.

Pan. M. Vizirescu

Editura „CUGETAREA" — GEORGESCU - DELAFRAS
lansează zilele acestea noutățile
TARI și SLABI
de PETRE C. GEORGESCU-DELAFRAS
directorul Edit. „Cugetarea"
HITLER și TINERETUL GERMAN de Dr. RADU CERNEA
PRIGOANA RELIGIOASĂ IN SPANIA cu un poem prefață de PAUL CLAUDEL

Abonamente la
„Sfarmă - Piatră"
lei 300 pe an, pe 6 luni 175

ISRAEL ESTE AGRESIV

Nu știu cât de sincer va fi fiind informat d-l Octavian Goga despre gândurile cu cari țara a primit neașteptata d-sale așezare la cârmă, în acea grozavă răscruce de furtuni care e astăzi la noi guvernarea. Nădăjduesc că nu l-a ispitit fâlfâierea de optimism ușor a steagurilor cari au fost ridicate pretutindeni peste acoperișuri în urma unor înțelepte sugestii spontane ale micilor autorități. Nici tumultul cu care a izbucnit pe alocuri în preajma Anului Nou bucuria unor fidelități de partizani, prea încercate în ultimii ani, și așa de frumos răsplătite de clipa aceea pentru tăria lor în credință. Și nici măcar înduioșetorul val nesfârșit al convertiților, în frunte cu d-l Petre Pandrea, fostul redactor al „Cuvântului liber" și al „Adevărului", cari s'au iluminat deodată de necesitatea de a se sacrifica acum pentru triumful naționalismului prin o participare hotărîtă la guvernare...

Căci sânt între cuvintele pe care le-a trimis neamului cu un glas atât de încordat, potolit de tăcutele prevestiri ale destinului, în noaptea începutului de an, — câteva cari arătau hotărît că nu vrea să repete povestea de caraghioslâc și rușine a inconștientului retor, care îl precedase la locul acela de sfat nevăzut cu țara: Gută.

Aceste cuvinte ar fi trebuit repetate în fiece zi fiecărui dintre atât de sgomotos îmbucurații partizani din colțuri de țară; ar fi trebuit gravate pe ușa de intrare a fiecăruia dintre atât de numeroasele ministere și subministere, în cari atât de mulți entuziaști neașteptați ai ideii naționale s'au grăbit să intre:

„Clipa e solemnă pentru mine. Nu mă socotesc un biruitor. Sânt cel mai hărțuit om din România. Dar voiu rămâne în picioare neclintit"...

Vorbind astfel, d-l Octavian Goga a arătat că știe și ce poveri de destin imense a luat pe umeri și ce omenești puteri are pentru ca să le poarte. Poate că știe de asemeni că țara își dă seama și ea de ceeace poate și ceeace nu poate să facă astăzi poetul pătimirilor noastre de ieri; de ceea ce trebue el să clădească temelie în istoria noastră și ceea ce trebue să împlinească alții.

Țara, — imensitatea aceasta de suflet atât de tăcută și de adâncă în chibzuințele ei, pe cât de sgomotos și de superficial au batjocorit-o trei sferturi de veac liotele potăilor electorale, — nu vrea crucificarea nimănui într'o misiune care să-i întreacă puterea brațelor. Poetul răzvrătirilor de altădată să fie sigur că nu i se va cere mult, — dar ceea ce i se va cere va fi neiertător, sub pecețile neclintite, de jurământ și de blestem ale istoriei.

I se cere doar un lucru, atât de înfiorător de simplu:

SĂ NU DEA INAPOI!

Misiunea sa e a celor cari în război trebue să păstreze o poziție câștigată în fața oricărei primejdii și cu ori ce jertfă. Cei cari primesc o asemenea misiune în război știu că nu au decât un singur lucru de făcut: să rămână, — vii în apărare eroică sau liniștiți în încremenirea morții. Căci întoarcerea înseamnă trădare.

Printr'o intersătură fericită a cursului împrejurărilor interne și externe, — naționalismul se găsește la noi în avantposturi. El nu mai e o idee care în țară poate fi arestată, bătută și batjocorită în nebunii ei, iar în străinătate poate fi ușor înfățișată ca palid reflex al unei propagande străine.

Naționalismul este azi formula în care Regele vede salvarea politică a țării. Ca atare el e la guvern.

Venirea la cârma țării a partidului ideilor lui A. C. Cuza a însemnat o revoluție, — cu atât mai nestăvilită cu cât e mai pașnică în elanul ei. D-l Octavian Goga are împovărătoarea misiune de a transforma această pace a gândurilor într'o pace de creație, fără ca asprimea revoluționară să devie de îndată un frumos vis uitat.

Naționalismul a venit la guvern. Trebue făcuți să înțeleagă ultimii necredincioși din țară și ultimii neinformați din străinătate că acest accident pe care nu l-au dorit, pe care nu l-au așteptat acum cel puțin, — e azi o realitate de neclintit. Că oamenii se vor mai schimba, — dar temelia aceasta politică va rămâne. Că soluții se vor căuta și se vor schimba, multe, — dar postulatul va rămâne totdeauna același. Că presiuni se pot încerca, îndemnuri se pot șopti, rețele de intrigi se pot țese, — dar cerbicea neamul acesta nu vrea să și-o mai îndoaie, fruntea lui a învățat definitiv mândria căutăturii demne și drepte.

Mișcarea d-lor A. C. Cuza și Octavian Goga a fost o mișcare de revoltă împotriva soartei noastre nedrepte de până acum. Ea trebue să devină o temelie de credință în destinul major al istoriei noastre de azi și de mâine.

Suntem o țară de 20 milioane, cu bogății cari ne fac să fim căutați ca prieteni de oricare alta din Europa, cu o situație geografică ce ne face să fim factor decisiv în echilibrul politic european.

Sântem o țară de oameni cari oricât s'ar mânia rămân mai buni ca oricari alții, de belșug pe care oricât l-ai disprețui nu îl părăsești nici chiar când ești gonit.

Sutele noastre de mii de jidani nepoftiți nu vor pleca, chiar de vom face progromuri, — decât duși cu forța unul câte unul la graniță. Vor striga, se vor văieta, își vor restrânge răsfățul și fericirile, — dar de voia lor nu vor pleca.

Felul cum s'au comportat în primele zile ale guvernării e simptomatic. Eram prin Ardeal. Cafenelele ungurești cari altădată vuiau în noaptea de revelion de gălăgia lor impertinentă, acum erau pustii; ovreii se retrăseseră în prima zi în cochilii, ca melcii. A treia zi au pornit furnicar la bănci, ca să-și retragă depunerile și astfel să provoace panică risipind în țară propria lor spaimă de nelegiuiți amenințați cu judecata. Nu s'a înspăimântat nimeni. A cincea zi au venit să-și depună banii iarăși în bănci.

Intru cât a contribuit la aceasta dârzenia și calmul financiar al guvernului sau convingerea lor că s'au speriat degeaba de un balaur de hârtie, — istoria o va spune. Oricare îl va fi însă verdictul, — pentru noi însă rămâne o certitudine că oricât li se va lua din insolentele drepturi ce-și arogaseră la noi, oricât va fi așezat în drepturile lui oropsitul neam pe care l-au exploatat până acum, — ei nu vor pleca și vor găsi răul de acum dela noi mai de suportat decât binele din alte țări. Jidanul e omul care țipă înainte de a fi lovit, — ca să intimideze. Și e omul care tace după ce a fost lovit, — ca să nu mai capete una. Trebuesc făcuți să-și dea seama că această prudentă tactică individuală ar fi bine s'o transforme azi în tactică colectivă. Că zbierând nu vor face decât să precipite marile răzbunări cari astăzi încă nu ne stau în gând.

Cei dela noi, — e sigur că vor pricepe ușor. Cei din străinătate?

A fost nu de mult o țară în Europa pe care neghiobia „marilor democrații" a făcut totul ca s'o precipite în brațele Germaniei. Ironizată, disprețuită, dădăcită, împuiată cu amestecuri nedorite în politica ei internă și externă, — ea a fost împinsă printr'un lanț de prostii a fostilor prieteni să devină din paznică a ordinei europene, — o protestatară în fața rigidităților ei neghioabe. Țara a fost Italia, neghiobia a fost numită antifascism și rezultatul a fost axa Roma-Berlin.

Credem că a fost destulă o învățătură, chiar pentru creerul tocit al babelor insulare credincioase Sanhendrinului de la Geneva, chiar pentru procuriștii umanității de cari forfote „Sora noastră mai mare" și chiar pentru conștiința puritană a lumii de pastori și gangsterii de peste ocean.

E drept că jidanii din afară se resemnează și mai greu decât cei dela noi.

E drept că cinicul speculator al tuturor trădărilor și al tuturor afacerilor veroase — Albert Honigman, patronul jidov al acelei foi de otravă pentru muște care a fost „Lupta", — cutreeră capitalele europene ca să ceară acolo mai multă crezare pentru mârșavele sale intrigi de câtă s'ar cuveni pentru cuvintele Regelui și ale primului ministru al țării noastre.

E drept că încă din ziua de 3 Ianuarie ziarul italian „Stampa" vestea că undeva comitetul „Congresului mondial evreesc" s'a hotărît să umple lumea cu strigătele lui de persecuție, că va cere concursul Angliei, Franței și al Statelor Unite pentru ca huliganii de români să fie siliți să-și aducă aminte că au iscălit un tratat cu anumite clauze, pe care d. N. Titulescu n'a voit să le recuze la Geneva atunci când era momentul și atunci când Polonia a făcut această recuzare pe bună dreptate.

E drept că n'au trecut decât câteva zile și informația italiană s'a verificat. „Marile democrații" ne-au sfătuit „amical" la București să nu fim huligani.

Nu știm ce răspuns a dat guvernul român.

Dar știm una și bună. Aducând la guvern partidul național creștin, — Regele a dovedit prin imperiala liniște a hotărîrii Sale că țara Sa nu e sub tutela străinătății. D. Octavian Goga trebue să întărească această dovadă regală. Să arate că prieteniile noastre externe sânt una și lămurită, — că treburile noastre interne sânt alta și tot atât de lămurită.

Guvernul Goga trebue să fie așa cum a fost sorocit: un guvern al Demnității naționale, așa cum trebue să o înțeleagă Regele și țara, nu cum vrea un opoziționist ireductibil.

Căutați cu prietenie da, — întrucât o merită fidelitatea noastră în cuvântul dat și puterile noastre de luptă pentru a apăra dreptatea universală. Bătuți superior cu sfaturi pe umăr nu, — întrucât noi nu putem fi la cheremul „Congresului Mondial Evreesc", chiar dacă alții vor să fie.

Nu are nimeni interesul ca de dragul acestui congres să se repete o poveste de care am mai vorbit. Nu are nimeni interesul dintre toți ucenicii purtători de destine să mărească numărul națiunilor protestatare cu încă una.

D. Octavian Goga știe aceasta și trebue să-i facă și pe alții să o știe.

Guvernul Goga trebue să fie un guvern al demnității naționale măcar în atitudinea sa dreaptă. Și nu poate fi decât precizând acum pentru totdeauna această atitudine care se impune oricărui guvern care a venit sau va veni în fruntea țării începând cu 1 Ianuarie 1938.

Și pentru acest cuvânt, pentru această faptă, — chiar de vor fi numai ele tot titlul de glorie al guvernului Goga — țara va fi toată alături de el.

Fiindcă țara știe că aici e cheia care închide izvorul isteriei noastre de mâine.

Ovidiu Papadima

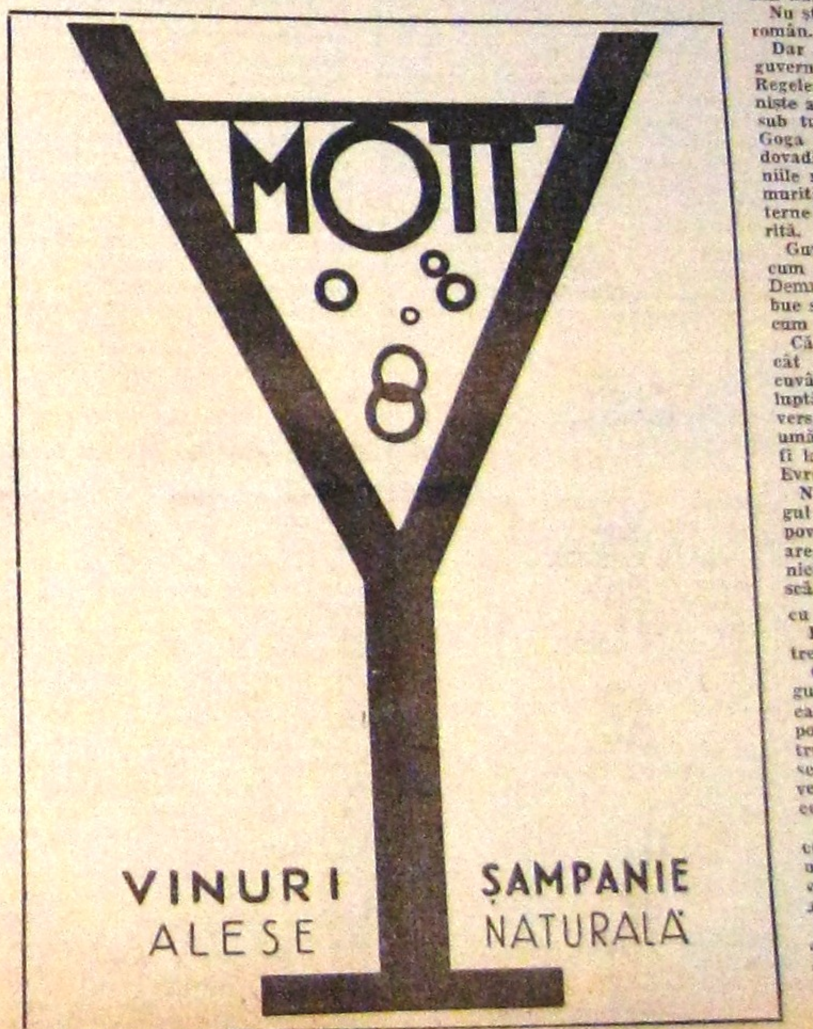

Răspunderea tineretului

Naționalismul — acest prinț al vremii noastre, cum spunea cândva profesorul Nichifor Crainic — este mai presus de toate o vulcanică răfuire a duhului tânăr. Este concepția despre viață a acestei vârste admirabile, ale cărei patetice elanuri se cer consumate sincer, până la capăt. Europa tânără de astăzi, în cele câteva țări eroice, unde vechile eșafodaje ale democrațiilor bătrâne au fost prăbușite de iureșul vieții celei nouă, nu este decât înflorirea aceluiaș tineret a aceleiași energii proaspete, pornite în marș triumfal spre lumină.

Viitorul României noastre, acea supremă transfigurare în spirit închipuită ca cea mai splendidă dintre aurore, este visul fără seamă al unui tineret de unice elanuri, torturat de vreme îndelungată între mucenicii, lacrimi și extazuri. Este aici povestea unui eroism de o puritate ce merge aproape până la sfințenie, eroism cununat cu cerul într'un tragic 13 Ianuarie pe pământul îndepărtat al Spaniei. Ion Moța este simbolul generației sacrelor eforturi în drumul către isbăvirea cea mare. Cazul tineretului universitar român este unic în istoria politicii europene de după răsboiu. Toate adevărurile pentru care milita acest tineret, adevăruri recunoscute astăzi ca fundamentale pentru viața neamului, au fost rând pe rând atacate și disprețuite de către exponenții vechei mentalități. Epitetul de huligan era ceva foarte asemănător în intenție cu acela de golani, mardeiași de periferie, caramangii, sau cam așa ceva. Cultul forței creatoare era taxat drept violență și anarhie. Dorul de a pune în slujba neamului energiile proaspete, drept arivism și cât mai grabnică parvenire. O inexplicabilă de prematură îmbătrânire veștejise toți crinii sufletești ai unei generații care putuse suporta extraordinarul efort al răsboiului. Conducătorii de după răsboiu ai României îmbătrâniseră prea de vreme. Și ce înseamnă bătrânețea dacă nu stagnare, anchilozare, moarte sau măcar trista prevestire a morții? Conducătorii României au fost orbi față de perspectivele noui ale viitorului și surzi la chemările inexorabile din adâncurile istoriei. Tot ei au uitat căile întoarcerii spre isvoarele vii ale vieții naționale și prin ignoranță, s'au pus împotriva viitorului românesc adevărat. Tinerețea înseamnă dimpotrivă tocmai acel contact cu viața, trăirea în actualitatea imediată în acord cu realitatea eternă a neamului. In tineret se limpezesc și capătă expresie imperativele viitorului și încep să se fixeze așezările care le vor succede. Generația eroică dela 1922 are meritul inegalabil de a fi fost contimporană ei, de a fi răspuns momentului ei istoric, care cerea acest lucru ca pe o fatalitate inexorabilă. Adevărurile pentru care a mucenicit o întreagă generație, laolaltă cu cele ce i-au urmat în ucenicie eroică, au intrat astăzi în patrimoniul conștiinței publice a României. Lucruri care odinioară erau combătute savant de o întreagă școală sociologică și politică sau pur și simplu înjurate, sunt astăzi adevăruri de valoare axiomatică, lucruri pe care nu mai simți nevoie să le demonstrezi, ci le primești ca atare ca pe un fapt natural. Omul depe stradă, cetățeanul anonim și de amorfă factură sufletească, cași intelectualul de aleasă formație sau plugarul dela brazdă, gândesc pe acelaș domeniu într'o uimitoare unanimitate.

Mai mult decât atât, naționalismul hulit al tinerelor generații a căpătat o recunoaștere oficială prin gestul regal care a adus la cârma statului un partid care, se zice, se păstrează pe conduita politică rectilinie de o jumătate de veac a profesorului A. C. Cuza. Faptul acesta este cât se poate de îmbucurător, mai ales că dovedește, în afară de carența iremediabilă a regimului democratic, sfânta dreptate a tineretului. Se petrece însă un fapt deadreptul dureros, care cercetat îndeaproape, se va vedea că poartă grele semnificații. Rămâi stupefiat în fața avalanșei de convertiri ce vor să pară a fi făcute sub impulsul unor miraculoase revelații. Oameni cari până mai ieri erau adversari declarați ai naționalismului și nu dintre cei de loaială atitudine, oameni de cea mai objectă speță politicianistă se vor astăzi stegarii ideii naționale. Nu ne supără nimic altceva decât nefasta lor înrâurire asupra viitorului naționalist. Din ce pricină? Sunt oameni cari nu par deloc a fi renăscuți din botezul nouei credințe, oameni cu sufletul bătrân și numai cu tinere ambiții. Prea mult au fost îmbătrâniți în vechea mentalitate democratică, pentru a putea fi refăcuți acum printr'o infuzie de viață nouă. Aici vedem noi răspunderea tineretului, răspundere care în momentul actual capătă o semnificație istorică. Voi, cei cari ați suferit până astăzi pentru frumusețea clipei de acum, voi nu puteți lăsa să se petreacă lucrul acesta. Ar fi prea dureros pentru noi cei cari l-am așteptat atât amar de vreme. Tăcerea voastră ar fi o consimțire; iar consimțirea trădare. Ne-ați trăda pe noi, cari tot timpul am stat cu gândul și inima aproape de sufletul vostru. V'ați trăda pe voi înșivă, pe voi cei munciți până acum de o necurmată veghe. Și ce poate fi mai odios decât trădarea altora și mai dureros de cât trădarea ta proprie?

Opriți prin protestul vostru răspicat, invazia bătrânilor, cei robiți de utilitate și vânători de grăsimi ai idealurilor! La fel și pe tinerii cari s'au bălăcit prea de timpuriu în băltoacele politicianiste. Sunt o seamă de energii tinere, minți călite în singurătate și brațe agerite în soare, care acum se irosesc în umbră, ținute departe de rosturile creatoare de clica nefastă a bătrânilor. Chemați-le voi, pe deasupra împotrivirilor absurde, acolo unde oțelul minții lor se cere pentru sclipiri și pentru spade. Gestul vostru tineresc și revoluționar va fi astfel piatra unghiulară la temelia înfăptuirilor viitoare, a căror biruință o pregătiți voi astăzi. Tineri, sunt lucruri de care veți răspunde numai în fața istoriei!

Horia Nițulescu

MARAMUREȘUL

tâlhari miliardari,
veniți de-aiure
cu toane de 'mpărați ne'ncoronați
ne smulg pădure după pădure
cu-arginți blestemați...
găsesc pe-aicea mișelnici prieteni
și, cu pofte mari,
intră 'n codrii noștri de cetini,
de fagi și stejari...

rumânul, cu grele și știrbe securi,
se stinge 'n adânc de păduri,
stors de puteri, așteptarnic, flămând,
copaci străvechi isbind, doborînd...

și din codrul ce într'una se rărește,
nu se mai ivește
haiducește
a lui Dragoș-Vodă umbră 'mpărătească —
Maramureșul să-l sguduie și să-l trezească...
tâlharul străin, despotic, nevăzut,
ține 'n ghiarele de fier acest ținut...
cu pumnii-i de aur, ce deschid orice uși,

pus-a Maramureșul și țara în cătuși...
peste legi, peste oprelişti, — el
dă porunci, mai tari ca gloanțele de-oțel,
din întuneric orb, de undeva...
și crâncen cârmuește-aici
ca 'ntr'o împărăție de pitici,
așa cum vrea,
cu cine vrea...

luat-a, pe veci, în arîndă
mulțimea oarbă, flămândă
din care încă nu străfulgeră năpasnic, șui:
Maramureșul valach, cu viforele lui...

nimenea nu știe bine:
cine-i hoțul hoților? !...
de unde vine? !.
nimeni nu știe de-i frumos, de-i urît...
nimeni nu-l poate prinde de gît...
nici isbi,
c'o muche de topor,
în fruntea-i de cutropitor...

țărani fără de număr
cu cămăși ce-abia li se mai țin pe umăr,
beți de 'ntuneric, de rachiu, de boală,
cu suflet gol, cu rînză goală,
ca niște robi se prăpădesc cu toții
pentruca să zburde, să se'mbuibe hoții...

răbdarea lor de vită și de înger
mă 'njunghie —
și sînger...,
cu gândul în flacări, pe mii de cărări,
mă'ntreb, sfâșiat de cuvinte'ntrebări:
cine va opri odată iureșul
ce pustiește Maramureșul? !...
unde-i trîmbița de foc, —
să-i oprească pe tâlhari pe loc? !
de inima lui nu-i nimeni aproape,
de moarte să-l scape? !...

Ori poate așteaptă, năprasnice semne
la alte isprăvi să-l îndemne
pe'nsălbăticiții tăietori de lemne? !...

Aron Cotruș

CALENDARUL „SFARMA PIATRA" 1938
e un document al vremurilor noi

SPRE SANATATE

Prof. Girolamo Pagliano
FLORENȚA
SIROP PAGLIANO
PRAFURI ȘI CACHETE
Compus din substanțe vegetale, constitue tratamentul natural pentru rapida și sigura curățire și purificare a organismului, intestinelor și sângelui, vindecă constipația. Previne și vindecă influența.
La farmacii și drogherii.

DESPRE TREI LICHELE

Licheaua este o frequentă specie umană, foarte elastică și extrem de atentă cu potentații zilei. O întâlnești în colțul străzii și-ți sticlesc ochii a admirație înspre fruntea ta, dacă bănuește că-i poți fi de vre-un folos, iar în colțul gurii îi tremură virgula perfidă a unui surâs cleios, cu care se chinuește să-ți înflorească lauri pe toate cutele sărmanei tale frunți, poate de-o cruntă mediocritate, atât, doar, că stăpânul ei nu-i o lichea.

Licheaua poartă undeva un număr de serie și alt undeva un număr de ordine. Numărul de serie indică aderența lichelei la planul de existență și sub acest raport licheaua este culturală, politică, profesională sau hibridă. Numărul de ordine indică dreptul lichelii de a fi obraznică, după ce și-a scuturat genunchiul de țărâna din care ți-a scos piciorul ca să-ți sărute sandaua.

Deci sub numărul de serie înregistrăm licheaua ca gen, iar sub cel de ordine o înregistrăm ca personalitate în meserie. Și să te păzească sfinții de-o lichea cu personalitate plină — adică înzestrată cu tot ce-i trebue unei fapturi umane ca să spurce lumina zilei sub care-și pâlpâie candela vieții.

In genere licheaua este o superbă caricatură morală a omului ideal. Este de-o extraordinară complexitate psihologică pentru cine vrea să-i limpezească ființa, tocmai pentru natura ei caricaturală. Ceeace ar trebui să-i străbată ființa vertical, se frânge în monstruos zig-zag, iar ceeace-ar trebui să-i lege orizontal viața de zări, i-o afundă în smârcuri puturoase și i-o risipește în hățișuri.

Zările-i rămân străine, iar în suflet îi vâjâe pustiul. Din smârcuri aburesc înspre lumină miasme și duhori, iar din hățișuri îi sfârâie în creer greerii tuturor perfidiilor. Nimic nu-i ascuns lichelei din dicționarul bogat al josniciei omenești. Stăpână pe toate gamele și pe toate semitonurile unei vieți de târîtoare băloasă, își prelinge insuportabil trecere pe lângă tine.

Existența lichelei este ca un sumbru arpegiu, cu un bemol negru la chee. Deși punctată numai în cele patru note ale unui arpegiu — sub sonoritățile lui gem vuete care-i ridică personalitatea la o cumplită și vânătă complexitate psihologică — de care fapt ea însăși, licheaua, nu-și dă seamă. Îți dai seama, tu, cetățean naiv, care te vezi jucat pe degete de cel mai bun prieten de până acum o oră. Caști atunci ochii ca un trăsnit și nu poți crede. Te întrebi cine-i de condamnat: tu, naivul, sau licheaua? Și'ntr'adevăr! De-oparte naivii, de alta lichelele. Naivii, cari dintr'o sfântă generozitate renunță de-a despica fruntea celor cari mișună în juru-le ca să observe licheaua, care-i întotdeauna parfumată și cu ființa dungată pentru toate saloanele și pentru toate ocaziile —, de altă parte această lichea sinistră care-i oarecum tipul omului modern și în special tipul românului modern — devenit, nu știu cum, *ruman*.

Cea mai obișnuită lichea este astăzi licheaua politică — și anexele ei. Îi urmează imediat licheaua culturală — care-i cea mai cribilă pentrucă acest plan de activitate umană exclude lichelismul. Pe plan politic e ușor să fii lichea pentrucă e ușor să fii om politic. Nu e om politic numai cine nu vrea! Și nu e lichea politică, numai cine n'are nevoe — cu extrem de rare excepții. Când ți-ai înfipt mediocritatea într'un fief electoral și centrul nu te-a satisfăcut pe măsura răcnetelor tale în răspântii, îți supralicitezi popularitatea și pornești la stânga sau la dreapta, fără nici-un mai adânc examen personal — când ești lichea. Și ți-se pare a fi făcut un lucru cel puțin normal dacă nu lăudabil. Sub această simplă retunjire a lichelei politice, colcăe complexul caricatural de care vorbeam, dar care acum nu ne interesează.

Cum spuneam însă, cea mai vânată lichea e licheaua culturală, ale cărei bale vor să răspândească lumină de luceafăr alb și a cărei adâncă îngenunchere în țărână, la picioarelor unor falși idoli, — lichele de factură aristocrată! — vor să fie metanie la picioarele unui tron de lumină. Complexul lăuntric al acestor lichele este mult mai stufos și teribil de puturos. Să nu-le zgândărim din motive de igienă elementară.

Noi cunoaștem câteva asemenea lichele, cărora astăzi nu le vom spune pe nume — în curând însă! — ci numai le vom identifica într'un chenar foarte simplu. Iată-le:

1) Licheaua numărul 1: profesor universitar de filosofie care, ceeace poate fi, nu este și ceeace vrea să fie, nu poate. Își consumă lenea între filosofie și teologie și zămislește lunar câte-o frântură de babilonie. Strâmbă sensul lucrurilor și crapă piatra'n nouă, ca să spargă cu ea geamurile templului, în fața căruia ar trebui să-și plece fruntea — dacă ar ști ce-i evlavia!

2) Licheaua numărul 2: profesor universitar, de-o patetică gravitate când deschide gura și care uită ce-a spus după ce-a închis-o. Astfel că ridică teribile osanale și înjură tot atât de teribil și oriunde, la intervale de zile și chiar de ore, aceeași persoană. Pe unde s'a târît ieri, e astăzi răsvrătit. Iar sub fereastra unde astăzi cântă, va scoate mâine floreta. Păcat că-i ruginită, deși mâna care o fulgeră în soare pare destul de energică.

3) Licheaua numărul 3: un gazetar, aburit cu puțină bucoavnă teologică — din mâini când i-l smulgi pe sf. Damaschin — uită tot. Dacă n'are carte între mâini, tace ca... pământul. La gazetă însă înjură ca leica Manda 'n colțul străzii și știe să înjure până și pe Patriarhul Țării de mamă. Pe cuvântul meu! Tot la gazetă.

Mi-se pare că va trebui să ne ocupăm de fiecare în parte —; poate nu va fi nevoe să-i scuturăm pe toți, dar pe doi din ei neapărat. Și iată cum.

Unul înjură astăzi pe propriul lui dascăl, care poartă vina de a-l fi învățat buchea ortodoxiei;

Altul acuză de plagiat și este — mi-se pare — el însuși plagiator;

Altul se gudură astăzi ca o jigodie pe lângă dulăul pe care-l încoltea mai ieri în regiuni foarte rușinoase —

Și toate acestea vor fi dozate după împrejurări și necesități. Să nu-și închipue nimeni că ne-am confiscat puținul timp care ne rămâne pentru scris, ca să ne ocupăm exclusiv de lichele.

Nița Mihai

In casa unde se află Togal
Nu pătrunde boala
Peste 7000 medici și spitale confirmă în scris eficacitatea tabletelor Togal
Togal
Reumatism, Gută, Sciatică, Răceli, Nevralgii, Gripă, Dureri de cap.

Răscumpărare și jertfă

Se împlinește un an de când trupul trudit al lui Ion Moța a căzut sfârtecat de schije pe câmpul de la Majadahonda. Această împlinire față de vâltoarea evenimentelor de acum, este un adevărat prilej de reculegere profundă.

In istoria eroismului românesc, actul de dăruire integrală a lui Ion Moța a venit să dea expresie desăvârșită unei stări de spirit excepționale. Moartea sa nu-i o simplă sfârșire fizică și nu-i nici un exclusiv sacrificiu individual. Moartea lui Moța simbolizează în rostul ei originar, ceasul de încordare tragică al unei generații întregi de luptători care a trebuit să capete sanctificarea cea mai înaltă printr'un mit. In afara lui Ion Moța nimeni nu putea să creeze acest mit ecumenic și nimeni altul n'ar fi fost în stare să-l întruchipeze.

El a fost un ales: alesul lui Dumnezeu sau în orice caz al unei forțe care stăpânește dincolo de vrerile și de dragostea noastră strivită sub cruzimea suferinței.

E așa de frumoasă și de omenească durerea acelora care au plâns cu lacrimi de sângerare lăuntrică pierderea lui Moța!! Dar peste această durere se întinde logica ascunsă a unor fapte, care nu se pot tâlmăci decât în devenirea vremii. In lume sunt întâmplări care par stranii, paradoxale. Totuși ele au o noimă singulară și un sens precis, condiționate fiind de imperativul finalității istoriee.

O asemenea „condiționare" este și jertfa de unică amploare a lui Ion Moța. Un act al fatalității supreme, — și deci ca atare se cere judecat.

Ca ceva ce depășește simțul comun al revoltei și chinul subiectiv al dispariției fizice. Atâta timp cât era în viață, Ion Moța se asemăna cu ceilalți oameni. După moarte, el s'a desumanizat, s'a preschimbat într'o ființă impersonală, într'o existență nouă, creatoare.

Dacă o revoluție națională are două ritmuri de realizare: răscumpărarea și biruința, lui Ion Moța i s'a sortit cel dintâi. Și a acceptat să fie. Cred că acceptarea asta de a fi ceeace ți s'a hărăzit, face din Moța pilda eroului complet. Recitiți scrisorile rămase dela dânsul și vă veți convinge că cel care le-a lăsat Legiunii și Căpitanului său, era adânc pătruns de propria lui ursită. N'a ezitat să i se împotrivească înici o clipă și n'a vrut să-l îndulcească asprimea cu nici un preț. El și-a împlinit destinul ca nici unul dintre noi. L'a împlinit și i s'a devotat. Ion Moța și-a iubit soarta cu luciditate și ardoare. De altfel, misticismul și luciditatea, sfințenia și elanul răsvrătirii transfigurate alcătuiau în sufletul său o armonie și-un echilibru de ascetică duritate.

Multora le-a venit greu să înțeleagă cum de a fost posibil ca Ion Moța să-și asume responsabilitatea de a pedepsi o infamă trădare. Pentru cine a izbutit să intuiască măcar parțial esența lui sufletească, lucrul acesta se explică foarte ușor, păstrându-și neprihănită grandoarea etică.

Actul de pedepsire al unei lașități mârșave se săvârșește cu deplina conștiință că restabilește astfel un principiu al justiției absolute, față de care păcatul mărunt al individualității dispare.

Raportul moral dintre mine, persoană robită greșelii — și norma valorii religioase se schimbă într'un conflict ireductibil al cărui termeni sunt binele și răul, creația și nimicirea. Pedepsind trădarea, pedepsești însăși pornirea oarbă a puterilor distructive.

Prima jertfă a lui Ion Moța a fost aceia de a se înfrânge pe sine în numele unui crez infinit.

Intreaga lui viață, de atunci încoace, se confundă cu o pregătire și purgare ascendentă, în vederea celei de a doua înfrângeri: jertfa răscumpărării.

Este cu neputință de conceput moartea eroică a lui, dacă n'o raportezi la procesul interior care a stimulat-o și care i-a fecundat măreția nepieritoare. Spre a fi pregătit sufletește pentru o asemenea moarte a fost necesar ca înainte de înfăptuirea ei să te fi sacrificat zi de zi și ceas de ceas. Existența lui Moța a fost o continuă educație prin sacrificiu. El s'a lepădat de tot balastul teluric al omenescului, făurindu-și un alt plan de ființare.

Iar când a ajuns la desăvârșirea acestei noui ființări, frenezia vitală s'a transformat într'o simfonie eroică.

Așa a trăit și așa a murit Ion Moța: răscumpărându-se și răscumpărându-și camarazii prin jertfă.

O mișcare din rândurile căreia s'a ivit exemplarul de elită morală a lui Ion Moța nu poate să nu învingă. Dăruirea de sânge pur de pe frontul Spaniei creștine, a asigurat biruința naționalismului integral și reușita unei revoluții de dimensiuni spirituale și politice, deopotrivă.

In Ion Moța s'a consolidat un aspect al marei sinteze românești.

Deaceea jertfa răscumpărării sale este și o jertfă a învierii, un preludiu al renașterii neamului.

Septimiu Bucur

Vizită la „Action Francaise“

Intâiul meu popas printre studenții francezi m'a decepționat profund. Imi închipuiam pe acești bravi cavaleri ai spiritului trăind pasionant în carnea și în sufletul lor epopeea de mitice frumuseți a unui grandios trecut, — și i-am aflat „desrădăcinați“ nu numai pe pământul părinților lor, pământul acesta frumos și bogat intr'adevăr; dar și de istoria multimilenară și incomparabilă în strălucire a neamului lor, neamul acesta cu destin unic între națiunile Europei, viteaz și biruitor în războaie, creator de epice dimensiuni în câmpul spiritualității.

Tineretul universitar francez trăește deslipit de istoria neamului său, la marginea ei. Copiii Franței sunt crescuți într'o ignoranță completă a glorioaselor secole regale din istoria neamului lor. Pentru ei Istoria începe dela Revoluția liberatoare—și ea trebue să fie antimonarhică și anticlericală. Există un întreg sistem de Educație acolo, care se face în uitare de istorie și împotriva lui Dumnezeu. Drama tineretului francez, poate tragedia lui, stă aci în toată oribila ei sluțenie.

Rupți de istorie, ignorând-o și disprețuind-o, tinerii aceștia duc o viață de permanentă incertitudine politică. Geloși de libertatea lor — le-a dăruit-o doar Revoluția și ea trebue să fie sacră — ei nu se pot aduna laolaltă și nu există vis mare sau ideal măreț, care să-i subjuge și căruia să i se dăruiască vijelios, cu sfântă nebunie, pentru o cât mai albă înălțare a neamului lor. Dar ceeace unește intr'adevăr la acest tineret de formațiune republicană, este centrifugalismul său declarat și violent: centrifugalism, care nu se traduce prin ideea salvatoare a descentralizării, ci prin aceea, năstrușnică și nimicitoare, a autonomii radicale, a ruperii totale și definitive a fiecărei provincii de trupul istoric al țării.

Am cunoscut deaproape și indeajuns de bine pe studenții din ținuturile alsaciene. Muncitori și tăcuți în munca lor universitară, studenții aceștia oferă un spectacol uluitor când vor să gândească politicește. E atâta puerilitate în maniera lor de a pune și argumenta o temă, atâta absență de elementară înțelegere a realităților politice în prezentarea soluțiilor. Ei vor autonomia provinciei lor — și nu pot spune pentru ce; vor autonomia provinciilor și nu pot spune nimic despre sistemul politic, care va fi intronat acolo odată cu realizarea acestei autonomii. Privitor la conducerea supremă a statului, sunt ei pentru un sistem electiv sau pentru unul ereditar? se vor autonomi republicani ori autonomi monarhici? Ei n'ar putea niciodată s'o spună, dar strigă pretutindeni voința lor de autonomie.

Orice student român este intr'un fel oarecare elevul lui Charles Maurras. Opera acestui uriaș al gândirii trăește viu în conștiința studentului român și chipul marelui francez din Midi exercită asupra tineretului nostru o chemare totdeauna nouă și înviorată pentru piscurile luminoase ale unei cugetări politice de rară finețe și pătrundere. Chemarea aceasta e pretutindeni aceeași, în țările unde viața neamurilor se continuă glorios sub scutul ereditar al regalității. Căci Charles Maurras este dascălul incomparabil de regalism al tuturor popoarelor. Din gândirea lui se adună permanent elanuri creatoare de viață nouă. Spiritul lui e pretutindeni prezent, încălzind entuziasme, fundamentând logic credințe, dând siguranță și garanție de adevăr veșnic doctrinei regaliste.

Dascăl de regalism al lumii, Charles Maurras este mai înainte de toate dascălul de regalism al țării sale. Pentru Franța — și intuind realitățile politice franceze a creat el doctrina maurrasiană a regalității. Pentru Franța și destinul ei, care începe să se întunece, strigă el, mereu tânăr și mereu inspirat, cuvântul de salvare și de glorie. Dar în țara lui Charles Maurras este profetul care strigă în pustiu.

Studenții francezi cunosc puțin pe Charles Maurras. Opera lui este aproape proscrisă: nu se găsește în toate bibliotecile, iar acolo unde se află nu este citită. Formațiunea anterioară a studenților, deadreptul vrăjmașe regalismului — constituțional sau absolutist — nu le îngădue să se apropie de opera aceasta cu sistemul curat al unei lecturi cel puțin ca oricare alta. Pentru aceea Charles Maurras zace necunoscut în rafturile bibliotecilor. Tineretul ia cunoștință de el numai atunci când atotputernicii Republicei îl prezintă țării — pe el, care o adoră și pentru gloria căreia se mistuie de câteva decenii — ca pe un trădător vândut străinilor, inamic public nr. 1. Stranie soartă și soarta aceasta a lui Charles Maurras. El marele francez, cel mai mare între francezii de azi, nu poate fi cunoscut de către tineretul țării sale decât sub ipostaza de trădător, inamic public nr. 1, așa cum binevoește Republica să-l înfățișeze fiilor ei.

Student român și prin aceasta elev al lui Charles Maurras, din clipa întâia a sosirii mele în Paris am dorit fierbinte să mă apropii de figura lui romană, să-l contemplu dela o distanță familiară și să citesc în ochii lui, ochii aceia cari se rotesc de infinite ori pe zi peste tot trupul țării lui Ludovic XIV, toată drama Franței, care vrea să nu fie eternă, invadată de evrei și de meteci. Dar nu știam cum să fac și mi-era și teamă.

Leon Blum era pe atunci dictatorul evreu al Franței, iar Frontul Popular urmărea cu vehementă staliniană înmormântarea „legilor“. „Action Francaise“ trebuia doborâtă cea dintâiu. Lui Charles Maurras, care de atâtea ori în viață făcuse cunoștință cu închisoarea pentru acțiunea lui de eliberare lăuntrică a Franței, i se pregătea acum o nouă încarcerare. Și zidurile închisorii „Santé“ l-au primit intr'adevăr într'o celulă, curând după sosirea mea la Paris. Pe Charles Maurras nu-l mai puteam deci vedea.

Cât despre sediul „Acțiunei“, supravegheat ca un palat presidențial de agenți gentlemeni, îmi rămânea doar posibilitatea unei grăbite treceri în revistă exterioară. Ași fi fost cu siguranță expulzat dacă aș fi îndrăznit să calc pragul acelui templu din strada Bocador. Dar pragul acesta l-am călcat, și iată cum.

Mă găsiam intr'o după-amiază la Biblioteca Națională din strada Richelieu. La dreapta mea un compatriot, în față un necunoscut. Compatriotul meu, astăzi inginer agronom diplomat al școalei dela Grignon, fire zglobie de un neastâmpăr copilăresc, când lectura nu-l mai satisfăcea, își făcea o drăcească plăcere din a caracteriza umoristic toate persoanele ce-l înconjurau. In după-amiaza aceea, în graiul învățat pe malurile Dâmboviței, executa tiranic pe necunoscutul din față, care, neștiutor, îl privia cu ochi mirați și întrebători. Glumele năvăleau ca o cascadă, când bietul necunoscut, exasperat, scrie pe o bucată de hârtie, cu litere mari: „A bas les juifs“, și ne-o întinde.

A fost acesta un moment de bucurie extatică. Insfârșit un francez, socotind obrăznicia compatriotului meu oarecum iudaică, ne adresa cuvântul decisiv: jos jidanii! I-am împărtășit imedit adeziunea noastră înflăcărată și din clipa aceea am devenit prieteni; necunoscutul nostru era francez cu zeci de generații îngropate în pământul patriei, catolic practicant și membru al „Acțiunii Franceze“. El m'a dus în strada Bocador, prin el am cunoscut templul în care, vremelnic, din grația Republicei, Charles Maurras nu mai liturghisea. El mi-a descoperit „Camelotii Regelui“ și m'a introdus în cercul studenților regaliști. Dar despre acestea cu alt prilej.

Stan Dimancea

TRAGEDIA FRIPTURISMULUI

Noul guvern naționalist cu care ne-a dăruit Crăciunul, are în el ceva paradoxal. Deși crescut în iarnă, apărut odată cu gerul și zăpada, el a realizat ceva cu totul opus anotimpului din care face parte, ceva însă care se acordă foarte bine cu străduințele intime ale condeelor noastre: a risipit fără luptă grea anumite haite de lupi politici, strecurând raze de nădejde pentru o moarte definitivă pe care o așteptăm. A apărut astfel, cu strălucitoare limpezime, substratul adânc pe care se reazămă așa zisa ideologie a partidelor noastre politice. Sub aparențe de serioase divergențe programatice, partidele democrației noastre se nasc și mor nu după cum realizează sau nu aceste himerice programe, ci după cum au sau nu norocul de a veni la putere. Politicianul nostru de după războiu e rareori un om de cultură și deseori un om incult, crescut în speranța acaparării unui fotoliu ministerial care să-i permită atât propria sa îndestulare, cât și pe aceea a partizanilor pe care se sprijină.

Partizanul, sau trepădușul, e încă un tip specific al ultimelor două decenii, individul care a creat mai ales noțiunea de fripturist și care reprezintă astăzi o clasă aparte în ierarhia socială autohtonă. Dacă omul politic, adică acel născut sau făcut în vederea obținerii unei președenții ori a unui simplu fotoliu ministerial, își atinge ținta, sau e pe punctul de a o atinge, partizanii gâlgâe de entuziasm. Dacă șeful a scăpat trenul și pare a fi decernat pe vecie cu șefia unei gări de opoziție, entuziasmul partizanilor se transformă în reflux. Ca valurile, pe cari răsăritul altui soare decât cel nădăjduit, le aruncă înapoi, către largurile de unde au venit, mâinile încleștate ale trepădușilor se înmoaie și scutul pe care ridicaseră momâia șefului se prăbușește dela sine, ridicul și inutil ca însăși ambiția care l-a cocoțat acolo. Nu se poate spune, fără sadism, că soarta acestor oameni cari au crezut că pot să conducă, e numai și numai ridiculă. Căci ridiculul cuprinde adesea în sfera sa doze puternice de tragism mortal.

Am scris aici nu de mult, povestea unei pipe vagabonde, desfăcând dintre rotocoalele de fum naționalist ale domnului Vaida, chipul cel adevărat al celui ce s'a crezut cândva un fel de Dalai-Lama al scenei noastre politice. Cuvântări răsunătoare ca niște gonguri orientale îi anunțau programul de-alungul și de-alatul țării. Furtuna părea imensă pentrucă răscolea adâncurile chinuite ale acestui neam. Mulți au crezut în destinul pipei, mulți i s'au închinat și mulți și-au ars aripile în fumul ei. Partizanii au fost nenumărați. Simțeau în adierile lulelei mirosul aromitor al fripturii apropiate. Până când, brusc, catastrofal, d. Vaida s'a văzut șef fără partizani, ceea ce pentru un om politic înseamnă obținerea neașteptată a unui brevet de opoziție perpetuă.

Pentru noi însă, catastrofa aceasta pe care n'o bănuiam atât de apropiată, mai înseamnă ceva. „Sfarmă-Piatră“ n'a încetat o clipă demascarea falsului idealism naționalist pe care încerca să-l mimeze pipa valahistă. In dosul filipicelor sforăitoare, noi am deslușit întotdeauna scopul adevărat al zgomotoasei feerii vaidiste. S'ar fi putut întâmpla ca șeful să ajungă prim-ministru. „Sfarmă-Piatră“ și-ar fi încetat bineînțeles glorioasa lui existență. Insă Dumnezeu a vrut altfel și d. Vaida din cerul de glorie unde izbutise să se cațăre, s'a trezit în praful existenței obișnuite pe care îl ocolesc, într'un dispreț comun, oamenii și istoria. A fost deajuns oferta câtorva fotolii, iluzia aceasta înșelătoare a măririi, ca întreaga hărmălae să se potolească. „Șeful a fost învins; jos cu șeful!“ Aceasta e strigătul de bătaie al partizanilor, lozinca program a democrației degenerate care se practică la noi.

S'ar putea vorbi acum despre prăbușirea unui mit, cu condiția ca acest mit să fi existat vreodată. Așa încât singurătatea în care d. Vaida a rămas să-și rumege tainele trecutului e mai tristă și mai goală, pentrucă ruinele sunt ele însele dezolant de șubrede și de mici. Scrumul se va risipi în cele patru vânturi, căci pălălaia friptusimului a consumat în întregime entuziasmul partizanilor și legenda pipei va atârna flască și inactuală ca un simbol limpede al vremurilor cari au trecut. Să fie, în acest dezastru, semnul agoniei partidelor?

Vintilă Horia

Cronica literară

Barbu Dănciulescu: Intre umbră și lumină

Generația tânără cucerește tot mai multe poziții prin elementele de valoare care o afirmă. Rând pe rând, în fiecare domeniu se consacră câte un nume de puternică rezonanță, prin seriozitatea preocupărilor și activitatea pe care o îndeplinește. Literatura, mai ales, este astăzi, un câmp croit, unde numeroase condee tinere frământă slova părinților noștri, având aproape o exclusivă dominanță asupra spiritului vremii.

Dintre acești entuziaști, notăm cu bucuria unei vechi prietenii, pe d. Barbu Dănciulescu, un arzător temperament liric și un mare pasionat al problemelor literare. Remarcat încă depe băncile universității, unde vocația sa și-a avut o afirmare dintre cele mai categorice, a rămas permanent în slujba acelorași preocupări, care singure pot însenina viața. Subjugat unei temeinice munci de laborator, a stat în contact cu publicul prin câteva reviste de prestigiu și prin microfonul universității Radio.

Cartea pe care ne-o înfățișează astăzi este un buchet format din paisprezece conferințe rostite pe căile văzduhului. Se înțelege dela sine că subiectele sânt variate, fiecare având tema și tratarea sa, dar aproape toate, cu excepția celui intitulat „Prin munții Olteniei“, sânt închinate literaturii și cu deosebire celei românești. Sânt mici esseuri făcute pentru intervalul de timp pe care-l îngădue programul dela Radio, dar în limita aceasta problema este adâncită până în miezul ei și susținută într'un angrenaj de probe și argumente până ce-și fixează definitiv înțelesul și expresia pe care a vrut să i le dea autorul. E foarte dificil pentru cineva să se reducă la limitele pe care i le indică anumite condiții din afară, dar e și o rară măestrie pentru cine isbutește. Spiritul de comprimare și arta de a ști să dai esența lucrurilor, ar trebui să intre în exercițiul oricărui scriitor care are de-aface cu ideile, pentru a evita ispita atâtor rătăciri.

D. Barbu Dănciulescu a știut să-și pună ordine în gândirea și materialul de care s'a folosit.

Insemnătatea temelor sale o mărturisește însăși simpla lor enunțare. Iată: „Toamna în literatura poetică“ — o minunată evocare a anotimpului după accentele lirice care au creiat un spațiu sufletesc de elegiacă profunzime. Autorul prezintă notele cele mai caracteristice ale unei literaturi de largă atmosferă și nestânjenită putere de transfigurare. „Atitudinea românească în fața naturii“ — un studiu de psihologie și folclor, cu evidența permanențelor fixate în cadrul pitoresc al vieții noastre, alături de care pentru înțelegeri și confruntări analoage, notăm „Balada oltenească“, precum și aceea minunată revărsare de priveliști și ecouri sufletești, care este conferința „Prin munții Olteniei“. Alte două sânt închinate limbii noastre: „Graiul și expresia națională“ și „Limba românească cea de toate zilele“, — puternice pledoarii pentru apărarea duhului românesc al exprimării noastre. Câteva subiecte au mai mult caracter istoric și sânt însuflețite de spiritul secular al neamului, precum: „Sufletul țărănimii în trecutul Ardealului“, „Ideia românismului la vechii noștri cronicari“, sau portretizări de eroi ai culturii și adevărului românesc, cum sânt: „Gheorghe Șincai“ și „Stolnicul Cantacuzino“.

O preocupare deosebită, care îmbrățișează și latura socială și cea națională, este sintetizată în „Familia ca factor hotăritor a personalității“, după care amintim problemele pur literare, a căror importanță nu e greu de sesizat: „Ideea predestinării la Maeterlinck“, „Dualitatea spirituală la Dostoevski“ și „Concepția zadarnicului în poezia lui Traian Demetrescu“. Sânt studii de orientare temeinică și de juste observații care ar putea fi puncte inițiale în discuții de proporții și mai largi.

In general, cartea d-lui Barbu Dănciulescu se fundează pe tăria unor principii fundamentale de adevăr și nobleț, pe un sentiment de admirație față de unele figuri naționale sau universale, precum și pe un deosebit cult ce-l are pentru virtute și mai ales pe adânca și nestrămutata trăsătură a specificului românesc.

Cu asemenea dispoziții, care sânt însăși centrul inspirațiilor sale, era firesc ca studiile acestea să devină adevărate mărturisiri de pasiune și lirism. Intr'adevăr, gâlgâe în substanța lor seva fierbinte a unui suflet mult avântat, de unde și farmecul lor care te cucerește.

Sânt mulți care încearcă genul acesta, dar în afară de câțiva, nu isbutesc decât să-l compromită, fiindcă, pe lângă condiția unei anumite structuri sufletești care cere să identifici în autor un veritabil poet, e necesară și calitatea expresiei. D. Barbu Dănciulescu e un model și din acest punct de vedere. Fraza sa bogată țâșnește plină de frumuseți în chip natural ca ceva ce nu poate fi stăpânit.

Pentru toate acestea însemnăm bucuria noastră aici, la o carte de început care făgăduește din plin posibilitatea altora.

„Intre umbră și lumină“ a apărut în editura „Casei Școalelor“, de unde rezultă că această prețioasă instituție de cultură, pe lângă atâtea înalte realizări ce le săvârșește sub conducerea d-lui prof. Ștefan Șolmescu, înțelege să îmbrățișeze și talentele tinere.

Pan. M. Vizirescu

APRECIERI

NUMARUL PE IANUARIE al revistei „GANDIREA“ aduce un impresionant esseu datorit pătrunderii adânci și scânteetoare a d-lui Nichifor Crainic, intitulat „Copilărie și sfințenie“. Versuri semnează d-nii: Vintilă Hora, Ștefan Baciu, Gh. Tuleș, George Dumitrescu, Vlaicu Bârna, Aurel Chirescu, George A. Petre și B. Cemența. D-nii Victor Ion Popa și Victor Papilian colaborează cu două nuvele pasionante și pline de vervă. Cronicile despre literatura română și străină sânt datorite d-lor: Nichifor Crainic, Ovidiu Papadima și Pan. M. Vizirescu.

❖

IDEEA LIBERA e una din bunele reviste naționaliste, întotdeauna actuală și inteligent redactată. Condeele sigure și robuste ale d-lor N. Porsena, Vintilă Pantazopol și C. Fântâneru, îi asigură demnitatea ținutei și eleganța conținutului.

❖

Revista „RAMURI“ dela Craiova aduce pe luna Decembrie colaborările distinse ale d-lor Const. D. Ionescu despre Satul Românesc (pe marginea discursului de recepție a lui Lucian Blaga), Ion Pillat cu traduceri din Baudelaire, Ilariu Dobridor despre „Valori naționale“. In restul revistei d-nii Manea, Calotescu Neicu. Această revistă ar trebui să apară cât se poate de regulat.

❖

D. R. DONICI a tradus în românește pe un mare umorist rus anume ARCADIE AVERCENCO care poate sta alături de Gogol și Cehov. „POVESTIRILE UNUI CINIC“, căci așa se numește cartea, s'a tipărit la „Cartea Românească“. Dar asupra lui AVERCENCO și a traducătorului R. Donici vom reveni. E necesar.

PETRE GEORGESCU-DELAFRAS: TARI ȘI SLABI

Domnul Petre Georgescu-Delafras și-a tipărit, într'o nouă ediție, cartea d-sale de ideologie politică scrisă acum 24 de ani. Gestul directorului editurii „Cugetarea“ este mai mult decât frumos. Faptul acesta denotă, că, cu toate prefacerile sociale și politice cari au avut loc în decursul unui sfert de veac, d-sa tot mai crede în slova pe care a scris-o. Dar trebue să mărturisim, oarecum cetitorilor noștri că în această cronică nu ne vom ocupa de cartea domnului Delafras ci îl vom privi pe d-sa ca editor așa cum s'a vrut și cum este. Asta nu înseamnă că d-sa nu are talent pentru scris și nici nu vrem să lăsăm să se înțeleagă lucrul acesta. Marele editor e fericit că își vede în mare parte visul cu ochii, adică a contribuit, cu alte cuvinte, la marea operă de reabilitare a sufletului românesc prin înjghebarea unei edituri care îi poartă și numele.

Trebue să ne dăm bine seama ce înseamnă a fi editor și ce răspundere mare i se cere unuia în această situație. El contribue la ridicarea moralului prin cărți, prin idei și artă, menite să transforme oricând sufletul omului. E o asemănare cu funcția unui sacerdot conștient de valoarea și contribuția sa. D-sa, după cum chiar mărturisește în prefața acestei cărți, a ajuns să creieze o mare editură românească. Si asa s'a întâmplat. Soarta l-a ajutat întotdeauna și i-a fost îndelung binevoitoare după cum vrem să-i mai fie și în viitor. Dar marele editor pare a neglija arta care e scumpă inimei noastre: POEZIA. Ca poet nu-i pot iertă domnului Petre Georgescu-Delafras neglijența aceasta. De aceiași părere sunt și toți confrații noștri întru condei și vis. Domnia sa care a tipărit cărți excelente, se dovedește, ca excelent editor și bun scriitor, ostil față de această artă ce se cheamă frumos POESIE.

Trebue o înțelegere mai adâncă a actului poetic și rostul poesiei pentru România de mâine. N'avem, bunăoară, clasicii noștri cu operele lor poetice adunate și tipărite cu prețuri modeste la îndemâna tuturor. Domnul Delafras este și scriitor și lucrul acesta înseamnă ceva. Inseamnă că își poate da seama mai bine decât mulți dintre editorii noștri ce rost are noțiunea artă în scrierea d-sale. Iată dece am refuzat să vorbim de cartea „Tari și slabi“ a d-lui Delafras...

Nădăjduim că acest mare și inteligent editor se va gândi odată și la volumele de versuri pe cari poeții sunt nevoiți să le tipărească pe cont propriu. Gestul d-sale ar însemna zaul de epocă. Dela acest om de gust și simțire românească trebue să vină salvarea și reabilitarea poesiei.

Ovid Caledoniu

Imagini europene

KNUT HAMSUN

Interaga literatură a Nordului, de la bătrâna *Selma Lagerlöff*, până la tinerețea finlandezei *Sally Salminen*, crește impresionantă în cadrul de baladă al peisagiului de acolo. Oamenii lui *Johan Bojer* sau cei ai ai lui *Knut Hamsun*, sunt anexe ale mediului cosmic, iar pasiunile lor nu sunt adesea decât pasiunile mării și ale pământului. Acțiunea lipsește uneori cu totul, romanul desfășurându-se nu în jurul unei teme de psihologie umană centrată pe dinamismul unui conflict, ci pe bunăvoința solului, pe dărnicia apelor, sau pe dușmănia pădurii. Ultimul roman al lui Knut Hamsun, tradus în franțuzește sub titlul „Le réveil de la glèbe“ („Invierea brazdei“), e reprezentativ din acest punct de vedere.

Personagiul principal nu e un om, ci o bucată de pământ sălbaec și incult care în contact cu oamenii face să înflorească o viață nouă pe care tot el o conduce și o adăpostește. Cel dintâi care se așează acolo va fi apoi și cel mai bogat și cel mai puternic, ocrotit de prietenia brazdei pe care a știut să o desțelenească. Ca omul cel dintâi acesta s'a așezat în singurătate și tot ca el a avut apoi o femeie care l-a rămas tovarășă tot restul vieții. E mai ales impresionantă arta lui Knut Hamsun de a zugrăvi în fraze simple dragostea acestor oameni singuri, cari au venit să întemeieze un nou nucleu de civilizație și să dea naștere fără știrea și fără voia lor unei societăți. Mereu însă, deasupra conflictelor minore cari se nasc între cei ce vor veni și se vor așeza acolo, stăpânește izvorul primitiv și greu ca un mit, al pământului.

Cartea nu are sfârșit după cum nu are un punct culminant în care să se concentreze patimile și din modul căruia să se desprindă deslegarea. Totul se termină brusc, în plină acțiune, sau în plină viață mai bine zis, ca o șopârlă căreia îi retezi coada, știind că restul trupului va alerga nestânjenit înainte.

E poate în această robire cosmică, taina curățeniei sufletești a omului din Nord, potolit și sincer, tinzând către frumos și bun, ca o plantă supusă sevei și ridicându-se în lumină la rând cu celelalte. Cred că o imagine perfectă a societății, a cadenței unitare integrată armonic grupului social, numai în peisagiul acesta se poate concepe. Căci viața grea care crește acolo impune solidaritatea ca pe o condiție esențială a continuității și repugnă individualismul ca pe un element dizolvant.

De altfel literatura lui Knut Hamsun nu face decât să reproducă ritmul acesta de colectivitate unită, în care eroi sunt toți oamenii iar personagiu principal ceva în afară de el.

Vintilă Horia

APARUT REVISTA GANDIREA PE IANUARIE

Anghel Demetriescu

Trecutul trăește totdeauna prin piscurile lui. In domeniul artei, în literatură, politică sau știință, — pretutindeni se întâmplă la fel. Tot ce e minuscul și nu conține o fărâmă barem din măreția eternității — moare a doua zi după naștere. Cunoaștem pe de rost viața și opera cutărui mare scriitor, dar nu știm nimic despre contemporanii săi. Cazul lui Mihail Eminescu. S'a scris și se va scrie mereu despre viața sa; se studiază și i se va studia opera până în cele mai mici amănunte. In schimb, știm prea puține despre un Bodnărescu, și mâine nu vom mai ști nimic despre el, cu toate că stă scris negru pe alb în criticile lui Maiorescu că a fost un mare scriitor (amarnic s'a înșelat uneori Maiorescu!).

Am spus că trecutul trăește prin piscurile lui.

Un Eminescu, un Hajdeu, un Caragiale, un Grigorescu și alții — aceștia formează spiritualitatea de foc a românismului. Alături de ei au mai fost însă și alții — firește, mai mici, dacă nu prea mici, — cari, pentru motive pe care le vom vedea mai departe, au nevoe să fie reactualizați. Anghel Demetrescu e unul dintre ei, și opera lui a fost editată de curând de către Ovidiu Papadima. Demetriescu — spune d. Papadima — a fost în cea mai deplină și admirabilă înfățișare — un fenomen rar, aproape unic la noi: — un clasic, în stilul său, în gândul său, în toată formația și în toate atitudinile sale până la o elegantă statuară.

Stăpânit și cald în acelaș timp; aci indignându-se, aci admirând, dar totdeauna îngrijit să-și justifice serios și complet atitudinile prin document, prin analogii, prin apropieri între lumile cele mai depărtate ale inteligenții omenești; migălind legănat în uz de frumusețea severă și ordonată larg a perioadelor sale — scriitorul Anghel Demetriescu a scris pagini al căror farmec, tot atât de ușor desuet ca și odinioară, se păstrează nealterat și astăzi, dar mai ales a rămas un educator, în sensul nobil și atât de puțin priceput astăzi, în artă, prin proectarea permanentă, entuziastă, în sufletul cetitorilor săi a lumii de vrajă senină a frumuseților pe care le iubea, le alegea cu pasiune, după temperamentul, gustul și credințele sale.

Așa fiind, trebue să recunoaștem în el o apariție puțin obișnuită la noi, și să-i dăm — cu toate greșelile ei, cu toate deficiențele ei caracteristice — personalității sale un loc în cultura noastră, pe care îl merită" (p. 7).

Un om deci care interesează întâi de toate prin personalitatea: un clasic. A iubit frumosul, a iubit adevărul, i-a plăcut să-și argumenteze temeinic părerile; n'a fost un însetat ambițios al înălțărilor cu orice preț: de aceea — în politică, a rămas mai mult un liniștit spectator și nu a râvnit după posturi înalte; iar în gazetărie s'a sprijinit totdeauna pe un admirabil mănunchiu de principii și nu s'a lăsat sedus de frazeologie. Acesta a fost Anghel Demetriescu. In plus, în critica românească el ocupă un loc bine definit, între Titu Maiorescu și Dobrogeanu Gherea. „Evoluția criticei și esteticei noastre în veacul trecut, — observă într'altă parte d. Papadima — aproape că nu poate fi înțeleasă deplin și lămurit fără cunoașterea a ceeace a susținut și a ceeace a lăsat Anghel Demetriescu".

Dela el ne-a rămas un studiu neisprăvit despre Eminescu, studiu ce prin asprimea lui a indignat pe mulți. Trebue să recunoaștem că Demetriescu n'a înțeles pe Eminescu. Nu i-a înțeles o parte din idei, și, ceeace e mai grav, de foarte multe ori, n'a înțeles aproape nimic din frumusețile fără seamăn ce odihnesc în versul marelui nostru poet. A făcut considerații uluitor de eronate asupra „Epigonilor", a judecat ca istoric și nu ca literat trecutul evocat poeticește de Eminescu — adică n'a prins nimic din măreția acelei viziuni, de țară voevodală, pe care, cum foarte bine remarcă d. Papadima — „poetul o proectează în veacuri ca un loc de popas al tuturor visurilor sale rănite" — cu un cuvânt lăsându-se dus de conceptul dogmatic al criticii lui Taine, în loc să dea o interpretare justă a geniului eminescian (cum fără îndoială că intenționat) — Demetriescu ne-a lăsat de fapt o interpretare antiliterară pe alocuri, superficială uneori, și, în general, extrem de tendențioasă încât, cu voe sau fără a contribuit în vremea aceea, la întărirea spiritului de denigrare a poeziei lui Eminescu. Explicația acestei atitudini, unică într'adevăr, — fiindcă Anghel Demetriescu nu poate fi pus alături de Grama, Densușianu și alți uzurpatori de rând, care atacau pe Eminescu din ură și prea sfântă prostie, — acest fel de a judeca și de a drămui lucrurile se explică, zic, și prin altceva decât dogma critică în care credea: prin temperament, prin formația pur filosofică pe care o primise, Anghel Demetriescu era departe de a înțelege latura violentă a vieții. Pentru el, lumea se sprijinea pe un piedestal de seninătate fără margini, și, peste stâlpii acestui fundament, nicidată nu trebuia să se abată violența. Nota de violență din articolele politice ale lui Eminescu, ori doza de invective din Scrisori, nu puteau fi înțelese de Demetriescu. Apele limpezi și liniștite ale sufletului său nu suportau nici cea mai mică urmă de turburare și svârcolire. De aceea, omul care purta un astfel de suflet, s'a ridicat din răsputeri contra celui ce-l copleșea prin puterea de gândire și de nemaiîntâlnită forță de creație literară de până atunci. Adversarul era un adevărat uragan; a avut curajul să se așeze de-a curmezișul, dar a fost învins din prima clipă...

Astfel se explică reacțiunea lui Anghel Demetriescu, și așa de fără rezultate a fost.

Și totuși, a reușit să pună unele probleme. E drept că nu le-a dus până la capăt. Are însă meritul de a le fi pus printre cei dintâi, uneori, cel dintâiu. Amintim numai de observațiile făcute asupra rimei. Lucru neobișnuit pela 1900, Demetriescu încearcă cel dintâi să scoată în evidență inovațiile lui Eminescu, cu privire la rimă. Il aseamănă cu poeții germani, în special cu Rückert. Strofa safică spune că a luat-o dela Platen. Acum de curând, adâncindu-se în astfel de cercetări, d. Caracostea a arătat partea de devăr din afirmațiile lui Demetriescu.

Demetriescu nu s'a ocupat numai de Eminescu. A încercat să sondeze isvoarele inspirației poetice, lucru nou pe vremea aceea, să ne prezinte raporturile poeziei cu celelalte arte, să analizeze poetul în esențialitatea lui; ne-a lăsat o seamă de portrete de oratori și oameni politici (Fleva, I. C. Brătianu, Kogălniceanu, Maiorescu, Take Ionescu...), câteva studii de sociologie și altele.

Un scriitor cu o personalitate bine închegată — iată pe cine a editat d. Ovidiu Papadima. Domnia sa îi însoțește opera — acum apărută pentru prima dată — cu o substanțială prefață.

E o carte utilă, pentru a cărei îngrijire, d. Ovidiu Papadima merită toată lauda.

Vladimir Dogaru

Despre economia japoneză

Acum 60 de ani Japonia era o țară exclusiv agricolă deși condițiunile geografice nu justifică întru nimic predilecția pentru această ocupație,

Suprafața totală a Imperiului, e de 681.000 km. p. și este populată cu 145 oameni pe 1 km. p.

Japonia propriu zisă are o întindere de 56% din întreaga suprafață a imperiului și numără 182 oameni pe km. p. Originea vulcanică a solului și instabilitatea particulară a lui și a climei fac imposibilă dezvoltarea agriculturii în proporții cari să îndestuleze consumul intern, chiar atunci când consumatorii sunt... japonezi și mai ales atunci, când agricultura nu uzează de resursele puse la îndemână de progresele tehnicei.

După evaluările Ministerului de Interne în 1934 pierderile datorate forței majore sunt de 1.069 mil. yen-i (2 miliarde 822 mil. fr.).

Departe de a avea caracterul interimar, ele lovesc în fiecare an, aproape, când o regiune, când alta, când mai multe deodată, pricinuind pagube enorme când într'un domeniu când în altul, când în mai multe deodată.

Cu o repeziciune uimitoare și energie demnă de mai bună soartă, stricăciunile se repară și activitatea își continuă cursul obicinuit. In anul 1934 deși 50% din pierderile de această natură au revenit industriei, ea a putut distribui, totuș, acționarilor săi un divident mediu de 12,7%, cu aproape 1,5% mai mare decât cel din anul precedent.

In agricultură lucrurile se petrec altfel. O secetă, un îngheț, cari distrug recolta, o distrug definitiv iar pierderile nu se vor acoperi decât la anul, dacă o altă secetă, sau cine știe ce alt „dacă" nu va veni să agraveze situațiunea.

Condițiunile fiind așa cum le-am văzut, ele au determinat, la timp, o hotărâtă detașare dela tradiționalul sistem economic fondat pe agricultură și reconstituirea economiei naționale pe bază industrială.

INDUSTRIE CU ORICE PREȚ

Reforma a necesitat eforturi uriașe iar sacrificiile n'au putut să fie mai puțin importante. Toate avantajele s'au acordat investițiunilor industriale pentru a decide capitalurile să se îndrumeze pe acest făgaș.

Iată un tablou comparativ al impunerilor % asupra proprietății.

		rurale	industriale
Pentru venitul de	1.200 yeni	22,49%	15,33%
" " "	2.000 "	26,50 "	11,52 "
" " "	3.000 "	29,23 "	12,12 "
" " "	5.000 "	26,19 "	14,01 "
" " "	10.000 "	34,85 "	16,03 "
" " "	20.000 "	40,32 "	22,73 "
" " "	100.000 "	53,23 "	20,09 "

De aici rezultă net înlesnirile de cari beneficiază industria, dar și rolul, ce revine agriculturii, de a suporta sarcinile finanțelor naționale, cele obișnuite, precum și cele rezultate din încurajarea producției manufacturiere.

Banca „Mitsui Gômeik" din Tokio, într'un studiu asupra întreprinderilor mai importante, publicat la sfârșitul anului 1934, arată că 1250 societăți anonime japoneze, posedă în total un capital subscris de 10.118 mil. yen-i (28 miliarde fr. francezi), cel vărsat fiind de 7.804 mil. yen-i (peste 20 miliarde fr.).

Dintr'o statistică oficială aflăm că, pe anul 1935, producția industrială atinge cifra record de 15 miliarde yen-i (32.745 mil. fr.), nerealizată până atunci. Ca să ne dăm seama de importanța ei pentru economia națională niponă, trebue să spunem că producția agricolă, în acelaș an, deși inferioară cantitativ anilor precedenți, beneficiind de un preț excepțional de favorabil, reprezintând și aca cifra record pe ultimii 5 ani, este de 1 miliard 771 mil. yen-i adică 4.574,5 mil. fr.

Roadele, prin urmare, răsplătesc pe deplin efortul. Distanța ce izolează Imperiul nipon de restul lumii civilizate cu tot ce aceasta i-a putut împrumuta, n'a constituit o piedică de neînvins, tot așa cum nu l'au speriat dificultățile de înfruntat în interior. Nu se poate spune că Japonia se află la capătul drumului, nu se poate contesta însă nici că ea se află pe drum bun. Cifrele arătate sunt destul de grăitoare.

CUM POȚI TRAI CAND EȘTI JAPONEZ

Toată atenția fiind acordată industriei, economia rurală a rămas domeniul cel mai neglijat.

Dacă luăm ca mărturie câteva cifre indicând venitul, realitățile apar deadreptul uluitoare:

Un muncitor de uzină cu 250 zile lucrătoare câștigă în medie 1.600 fr. anual. Dacă este femeie are 470 fr. Salariile de mai sus sunt cele plătite în 1924.

In acelaș an venitul proprietății agricole mici (cca 1 ha) este de [illegible] fr., iar al fermierului de 270 fr., după ce în 1930—1933, ani de criză și recoltă proastă fusese de 190 și 76 fr. Așa cel puțin pretinde Ministerul de agricultură.

Socotind orezul cu prețul lui de revenire de 0.40 fr. kgr., venitul micului agricultor echivalează cu 982 l. de orez brut (nedecorticat) și al fermierului 675 l.

N'ar fi tocmai o agravare propriu zisă a stărilor în economia rurală, pricinuită de încurajarea și desvoltarea disproporționată a industriei. Fără îndoială că și acest fenomen își are partea sa de contribuție la criza agricolă, cauza principală însă trebue căutată în lipsa de interes din partea statului pentru agricultură.

Ori cari ar fi cauzele, realitatea la începutul anului 1935 este aceasta și acuitatea ei a impus problema armonizării celor două subdiviziuni ale economiei naționale japoneze: industria și agricultura.

Autarhia economică pe care tinde s'o aplica astăzi guvernul din Tokio se bazează pe acest echilibru al forțelor de producție.

N. Schidul

Note, polemici, înfierări

Noi dovezi despre activitatea lojilor în România

Intr'o notă publicată în numărul trecut al acestei publicații care nu înțelege să fie agreabilă nimănui cu sacrificiul intransigenței sale, atrăgeam atenția guvernului asupra problemei masonice arătând cu citate din buletinul oficial al francmasoneriei internaționale, că dela așa zisa dizolvare și până azi, lojile din România nu și-au încetat nici un moment activitatea subterană.

Francmasonii, afirmam noi, își continuă acțiunea lor tenebroasă la adăpostul jurnalului consiliului de miniștri liberal care n'a făcut altceva decât să deruteze opinia publică.

Astăzi venim cu noi dovezi — dovezi din sursă masonică, deci incontestabile, — care întăresc cele arătate de noi rândul trecut.

Este vorba de data aceasta de buletinul oficial al lojilor pe 1937, intitulat: „Les Annales Maçoniques Universelles".

După ce arată că „francmasoneria română-unită" de sub conducerea „marelui scriitor și democrat liberal Mihail Sadoveanu" și-a suspendat în Februarie 1937 activitatea în MOD TEMPORAR pentru calmarea spiritelor, A. M. U. precizează că, luând în discuție cazul de autodisolvare al Marei loji naționale din România, comitetul executiv al „Asociației Francmasonice Internaționale" în ședința dela 22 Mai 1937 a constatat: I) că acest act este atins de viciu întrucât dizolvarea s'a făcut fără prealabila consultare a principelui Anton Bibescu, mare maestru al ordinului; II) că lojile maghiare de rit ioanit, alăturate Marei loji naționale prin fuziunea acesteia cu lojile din Transilvania, nepracticând ritul scoțian, scapă și se desfac de sub autoritatea actului de autodizolvare, continuându-și în consecință existența lor independentă; III) că există o „Federațiune Masonică Română recunoscută regulat de către numeroase Puteri masonice străine totalizând un număr destul de important de loji și de membri. „NOI ȘTIM DE ALTFEL CA FRANCMASONII ROMANI AU RAMAS IN MAREA LOR MAJORITATE CREDINCIOSI IDEALULUI LOR"...

Iată deci că nimic nu s'a schimbat în viața subterană a conspiratorilor din loji.

Ne spune lucrul acesta un document serios masonic, ca acesta pe care-l cităm și care își trage informațiile din rapoartele primite din partea conducerii sectei din România.

Francmasonii își continuă nesupărați de nimeni uneltirile în speluncă. De aceea amintim din nou guvernului că este de datoria sa să ia imediat măsuri pentru suprimarea efectivă a tuturor lojilor decretând:

1) confiscarea oricăror averi ale lojilor masonice;
2) confiscarea și publicarea arhivelor secrete ale atelierelor;
3) sancționarea masonilor care au continuat să activeze în loji după dizolvarea din Februarie 1937.

Noul regim e pentru principiile geneveze

D. Istrate Micescu, în trecere spre Geneva, s'a oprit la Praga și Belgrad luând contact cu conducătorii politici al celor două țări amice și aliate.

D. Micescu, în declarațiile făcute cu acest prilej, a subliniat atașamentul României — și sub noul regim — la politica tradițională a Micei Intelegeri și a Intelegerei Balcanice, arătând totodată că politica noastră externă rămâne credincioasă principiilor Societății Națiunilor.

Fostul decan al baroului de Ilfov va participa la lucrările Ligii ca prezident al Micei Intelegeri.

Cazul Abason

In fruntea școalei Politechnice din București se perpetuează rușinea pe care am înfierat-o de atâtea ori, prin tolerarea jidanului Abason.

Individul acesta a introdus spiritul iudaic de tarabă în cel mai înalt for de cultură tehnică, și a favorizat pătrunderea unui procent de 40 la sută lepre galițiene în învățământ.

A protestat Federația Societăților Elevilor de Ingineri, Centrul Studențesc București, Uniunea generală a Studenților Creștini, au protestat profesorii școalei, a protestat A. G. I. R., s'au făcut anchete, totul în zadar în fața capriciului înaltului său protector Vasilescu-Karpen, omul căzut din stratosferă.

Acum i se prepară jidovului înaintarea în Corpul technic, probabil pentru mari merite naționale!

Cerem guvernului Cuza-Goga ca să pună capăt cât mai curând acestei situații penibile pentru prestigiul corpului ingineresc dând cu piciorul scârnăviei și înaltului său protector.

Praful și pulberea...

D. D. R. Ioanițescu, urmat de cele mai proeminente figuri ale organizației valachiste, s'a rupt de d. Vaida.

„Nu face nimic. Au rămas lângă luleaua bătrânului bronzurile alea vii, adevărații apostoli ai naționalismului: Mirto, Tillea, Garabet Aslan. Nu e destul?...

Parastasul „Curentului"

Ziarul marelui șantagist Pamfil Șeicaru a împlinit 10 ani de apariție, tipărind cu acest prilej un număr festiv, în care sunt prezenți toți redactorii săi..

„Afară de jidanii Victor Rodan și Grossman care, Jehova să-i ierte, au murit, și de Zaharia-Zalmanovici, Heller și ing. Bercu (Mercator dela pagina economică) evrei și dânșii, care, Jehova să-i ție, deși lucrează și astăzi în redacția „celui mai intransigent ziar", au fost trecuți sub tăcere de apașul festiv.

CONCURS DE ANECDOTE ANTISEMITE

Sfarmă Piatră instituie un concurs de anecdote create pe seama evreilor. La acest concurs poate participa oricine. Anecdotele vor fi trimise redacției noastre care le va tria și va publica pe cele mai bune în mod succesiv în revistă.

Cele mai reușite bucăți vor fi premiate, autorii lor (sau cei care le vor fi cules) primind:

Premiul I: O colecție legată a revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament gratuit pe o jumătate de an.

Premiul II: O colecție legată a revistei „Sfarmă Piatră" și un abonament pe trei luni.

Premiul III: O colecție legată a revistei „Sfarmă Piatră".

Concursul e deschis cu începere de astăzi, Joi 13 Ianuarie 1938.

„Vremea"

Revista camelimardă „Vremea" se plânge că regimul guțian a dat lui Berecovitz un permis c. f. r. care s'ar fi cuvenit, susține reclamanta, unui redactor al ei.

Desigur c'a fost o confuzie la mijloc. Guvernul trecut, care n'avea nici un motiv să nedreptățească pe copiii fostului primar Donescu și pe jidanii din redacția „Vremei", a confundat, fără îndoială, pe Berecovitz cu Froim Aderca. Altă explicație nu e.

O numire și o satisfacție a noastră

D-lui dr. Costache Dănulescu i s'a încredințat, locul de director general la Casa Asigurărilor Sociale, loc de mare însemnătate și răspundere.

D. dr. C. Dănulescu a fost una din personalitățile cele mai de frunte ale mișcării studențești, încă din începuturile ei. Plin de tărie, el a organizat lupta în spirit de intransigență și solidaritate, isbutind să realizeze cele mai puternice momente de afirmare ale mișcării.

La această activitate de vechi și neînfricat luptător, se adaogă și calitățile celelalte, care fac din d-sa unul dintre cei mai eminenți medici ai noștri.

Știm duhul nou de care se va resimți întinerită și purificată instituția care i-a fost încredințată, și ca vechi camarazi, mărturisim o înaltă satisfacție pentru căile de înfăptuiri ce i se deschid d-lui dr. C. Dănulescu.

Elveția cere un nou plebiscit antimasonic

După plebiscitul antimasonic din 28 Noembrie trecut, grupările naționaliste elvețiene care au reușit să adune atunci 235.000 voturi pentru dizolvarea lojilor, au constituit un comitet permanent de luptă contra fancmasoneriei. Comitetul acesta, în care intră delegați ai tuturor partidelor de dreapta, a hotărît să intensifice campania pentru lămurirea opiniei publice asupra primejdiei masonice și să ceară un nou plebiscit.

Calendarul Invățătorilor

Activitatea „Tineretului învățătoresc", atât de fericit concentrată în cursurile de vară dela Băile Lipova, ne surprinde din nou prin Calendarul frumos întocmit pe care ni-l trimite. Sunt aici pagini de adevărată muncă apostolică pe care „Sfarmă-Piatră" a apreciat-o în atâtea rânduri. Calendarul acesta și-ar fi păstrat neatinsă puritatea dacă ar fi lipsit din mijlocul lui mutra congoldală a omului nefast.

Destin implacabil

Liberalii vechi și noui s'au împăcat între dânșii.

„Șerpii dela Marsilia nu s'au putut înghiți unii pe alții decât după ce s'au găsit împreună în aceiași cutie.

O aniversare macabră

Ceka și-a serbat a douăzecea aniversare dela înființare.

Stalin a primit cu această ocaziune pe Nicolae Iejov, marele executor al atâtor „opere" și mai mari și i-a mulțumit pentru râvna deosebită cu care a muncit pentru „fericirea poporului". Iejov și ceilalți cekiști notorii au primit ca răsplată revolvere de onoare cu inscripții ce le exaltează bravura și „binefacerile" pe care le-au adus populațiilor din U. R. S. S.

Stalin își continuă opera de epurație

Deabia fuseseră anunțate universului rezultatele „alegerilor", când presa sovietică aducea la cunoștința aceluiaș univers execuția pentru trădare și spionaj (ne-am obișnuit de mult cu formula asta veche și plicticoasă; ar trebui găsită o alta!) a fostului ambasador Karakhan, fost deasemenea secretar al comitetului executiv din U. R. S. S., — a lui Enukidze și a altor 5 demnitari de mai mică importanță.

Svonurile după care mai mult de zece ambasadori și miniștri ai Rusiei Sovietice, au fost încarcerați sau împușcați, se confirmă acum. După armată, a venit rândul corpului diplomatic să fie decapitat. Karakhan a fost arestat vara trecută și e curios de ce-a așteptat Stalin câteva luni pentru a-l suprima. E posibil, totuș, ca execuția să fi avut loc cu mult mai înainte, și numai acum a găsit dictatorul oportun s'o anunțe.

LEI 0. — Anul IV, Nr. 110
Joi 13 Ianuarie 1938

Director: AL. GREGORIAN

Sfarmă-piatră

Redacția și Administrația
Str. Domnița Anastasia, 16. — Sectorul I
Telefon: 3-76.05

Pauker

VASCUL ADUCE NOROC

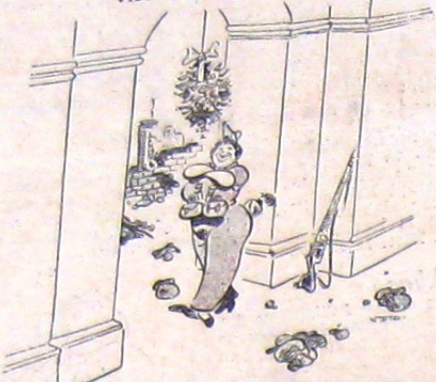

MILIȚIANA — Ah, dacă mi-ar pica un inamic mai vânjos!...

(Il travaso delle idee)

Domnii au fost ziariști în Sărindar

Baletul „conspiratorilor" cagularzi dela Paris.

(Il travaso delle idee)

Cum se scria odată istoria în Sărindar

IN EXTREMUL ORIENT

China rezistă eroic...

(Il travaso delle idee)

Stânga

Situația din extremul orient

(Der Stürmer)

Dreapta

STATUL IUDAIC VA LANSA UN IMPRUMUT

— Subscriu și eu bucuros pentru patrie. In schimb nu vreau decât o mică poliță cu semnătura ministrului tezaurului și o ipotecă asupra Ministerului de Finanțe.

(Il travaso delle idee)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU, 23—25